

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petty sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyitási sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1906.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Szombat, január 20.

Mai számunk főbb közleményei:

- Venéreik: Két kitüntetés.
- Az Aradi Elő Takarékpénztár elmúlt ünnepét.
- Az algériai konferencia.
- A legújabb színésznő.
- Elmondított polgármester.
- Az „okulás hivatalos nyelve”.
- Az Aradi Ipar- és Népbank tőkefelmelése.
- A szerb Zejsig-ügy.
- A vaggongyárban sztrájk készül.
- Az érem harmadik oldala.
- A Maros szabályozása.
- Zsúr-témák.
- Vasuti baleset Glogovácson.
- Gyermekrontó színész.
- A Pomucz-örökség tárgyalása.
- A szent célok.
- Tárca: A sziv emlékezete. Irta: Catulle Mendés.
- Csarnok: Késői megtérés. Irta: M. Lakatos I.

Két kitüntetés.

Arad, január 19.

Az állami élet őskorában polgári és katonai erényeket nem jutalmazott a közélet azért, mert szinte természetesnek tartották, hogy kiki megfelel kötelességeinek. Az volt a közfelfogás, hogy nem lehet kitüntetésre érdemesíteni egyeseket azon a címen, hogy a többiek nem teljesítik hivatásukat úgy, amint azt az isteni Ige, vagy emberi törvény parancsolja. A rómaiaknál kezdődik a triumphus divatja s fokozódva a keresztes hadjáratok alatti rendjelzőzönökkel: ma már ott állunk, hogy a kitüntetés tömegáru, melyről nem res-

tellik bevallani, hogy mennyi az ára. A sok kitüntetés közül jut mindenféle jogcímre egy pár tucat s amikor egy valóban kiérdemelt „királyi kegy” megnyilatkozását látjuk, mindannyiszor szinte többre, nagyobbra becsüljük a többinél, mert tudjuk értékét, felfogjuk jelentőségét. Hiszen kétségtelen, hogy vannak érdemek, melyeket az állami hatalomnak méltatni kell: a közpálya iránti érdeklődés serkentésére, a társadalmi élet céljainak előbbvitelére mivel sem lehet jobban hatni, mintha egyes nagyérdemű férfiakat a közvélemény elé példa gyanánt oda állítunk.

Bizonyos az is, hogy a vitézség és bátorság, mely nem ismer haláltól való rettegést, melylyel az ember saját javait viszi ki a küzdelem terére, mások érdekében: olyan ritka erény ebben a csunya önző világban, hogy keresni kell az alkalmat, miszerint az ilyen jeles erényeknek az elismerés pálmájával hódolhasunk. Közveszedelmek, háboru, árviz, tűz alkalmából szoktak teremni a hősiesség csodavirágai. Ilyenkor szinte érthető az a jelenség, hogy az igazi felebaráti szeretet a halálmegvetéssel párosulva rendkívüli dolgok művelésére képes. De gyakran a mindennapi élet krónikájában is találunk eseteket, melyeknek hősei rettenthetetlen bátorsággal, idegölő erőmegfeszítéssel buzgólkodnak embertársaik jólétének, életének megmentésén, megóvásán. Ilyen érdemeket nemcsak elismerni,

de olyan tiszteletben is kell részesíteni, hogy urbi et orbi élő példaként szolgálhasanak.

Mindezt annak alkalmából mondtuk el, hogy a hivatalos lap mai száma egy nagyváradai jogakadémiai tanár kitüntetését közli. Az a jeles, bátor uri ember két emberéletet mentett meg, saját élete veszélyeztetésével ezért a királyi kegy az esüst érdemkereszttel tüntette ki. Ez a kitüntetés kihívó lebecsülése, megalázása az állampolgári méltóságnak, egyenes lealacsonyítása a társadalmi állás követelte tiszteletnek. A bécsi burg összes alsórendű putzerei, cipőtisztítói, lakájai, harmadrangu cselédei szokták kapni azt a kitüntést, amelyet két emberélet fejében osztogatnak most egy főiskolai tanszék tudós tanárának. A jobb cselédeknek, a katonáknak őrmestertől lefelé koronás ezüst érdemkereszt jár ki. A magyar civilbagáznak jó az korona nélkül is. Biztos vagyok benne, hogy a nagyváradai hős csak azért nem kapott alacsonyabb rendjelet, mert ilyen nem ismernek Bécsben, ahol úgy látszik többre becsülnék egy jól kisubickolt csizmát, egy fényesre surolt padlót, mint egy magyar ember életét.

Egy pillanatig se tessék azt hinni, hogy az izzó politikai levegő hangulata hoz ki sodrunkból bennünket: egyáltalán nem. Az igazság és méltányosság, az emberi jogok elismerése az, amire legfőképpen kell örködni. Az esettel egyidejűleg egy vasuti pályafelügyelő hőstet-

A sziv emlékezete.

Irta: Catulle Mendés.

I.

Az egész ország gyászolt és szomorkodott és senki sem tudta, hogy mi fog következni.

Mióta özvegy lett a fiatal király, nem törődött az államügyekkel, hanem éjjel-nappal sírva töltött el megholt feleségének arcképe előtt.

Az arcképet ő maga festette; még felesége életében megtanult festeni, véteknek tartotta ugyanis, hogy másnak megengedje, hogy forrón szeretett feleségének vonásait megörökítse.

A király féltékeny volt, féltékeny emberek pedig nem szeretik, ha azt, akit szeretnek, a festők vizsgáló szemmel nézegetik. A festő nem visz át mindent a vásznára abból, amit lát, valami visszamarad a szemében, esetleg a szívében, amit nem lehet elvenni tőle, — így gondolkozott a király és ezért maga festette le feleségét.

Mióta a királyné meghalt, ez a kép volt egyetlen vigasztalása. Nem tudta a képet könyvek nélkül nézni, látása fájdalmas volt, de ezt a fájdalmat nem adta volna oda az életnek valamennyi gyönyörűségéért. Semmi iránt sem érdeklődött. — Hiába jöttek hozzá miniszterei megdöbbentő jelentésekkel, hogy Ormuz királya nagy haddal támadásra készül, nem is hallgatott rájuk.

Nem törődött beszédükkel, hanem tovább elmerült a kép nézésébe:

Egy nap egyik kamarása azt az alázatos megjegyzését kockáztatta meg, hogy a legnagyobb és legigazibb fájdalom sem tarthat örökké. A királynak vannak kötelességei népe irányában, emeljen valakit maga mellé a trónra, akár egy császár, akár egy paraszt leányát. A király borzasztó haragra gerjedt e beszéd hallatára és saját fenséges kezeivel hajította ki a kamarást. Azután a körülállókhoz fordult.

— A szörnyeteg! Azt akarta, hogy hűtlen legyek az ő emlékéhez... Le kellene fejezetnem a szentségtörőt! Nektek pedig mondom és hirdessétek ki mindenütt, hogy nem fogja asszony trónomat és palotámat megosztani, ha csak nem hasonlít tökéletesen ahhoz, akit elvesztettem... Itt a képe, nézzétek meg jól!

A király tudta nagyon jól, mikor ezeket a szavakat mondta, hogy nem lett hűtlen felesége emlékéhez, hisz nem volt nő hozzá fogható az egész világon. Ő volt a legtökéletesebb szépség. Kétszer pedig ugyanaz a csoda sohasem ismétlődik.

Oh, azok a nagy, ragyogó fekete szemek, a csodálatos, selyemhez hasonló sötét haj, a mely zizegő palástként borult a királyné vállaira, a magas, hófehér homlok, a nyájas mosolygású ajkak, — ahhoz hasonló nem volt, de nem is lesz többé ezen a földön. És ha a mese ismétlődött volna s ha a tündérek egy leány gyermek bölcsőjében ajándékgyanánt összehordtak volna minden szépet, a szerencsés gyer-

meknek még akkor sem lehetett volna olyan fekete haja, olyan mély tűzű szeme és olyan elragadó fehér homloka.

II.

Hónapok multak el, eltelt egy esztendő is, de a király állapotja, szomorúsága nem változott.

Az O muzsól érkezett hírek mind nyugtalanítóbbak voltak, de a király nem törődött az országát fenyegető veszedelemmel. A miniszterek vetették ugyan ki hadiadókat a király nevében, de a helyett, hogy a hadsereget szerelték volna fel, a szépen csengő aranyokat feneketlen zsákokba sütyesztették. Az ország nyugodt a süllyedések alatt és mégis nyitva állt a hódítani vagyó ellenség előtt. Az elégtelenség napról napra növekedett, mind többen csoportosultak a királyi palota előtt, hogy kérjenek és panaszkodjanak. A kérésből, követelésből majd lázongás lett és a népet katonaság verte szét. Mindebből a király nem tudott semmit.

A szíve csattan király minden idejét ott töltötte a kép előtt, amely ellenállhatatlan varázsszal bírta csillagot magához.

Egy nap azonban — a kelő nap éppen megarenyozta a tájékat, — a király az ablakhoz lépett. A uról éneklés hallatszott fel. Tiszta, csengő hang volt, vidám és kellemes, mint a pacsir dalja.

A király meg volt lepelve, néhány lépést tett, homok az ablaküveghez szorította és kitekintett. A király tudta felkiáltását magába foj-

téről zeng a sajtó. A derék ember megmentette Windisgraetz herceg menyaszonyának életét. A király erre a legfényesebb ordók egyikével: a vitéségi éremmel tüntette ki az életmentőt. Ugyanazon a napon egy jogakadémiai tanár két emberéletért hitvány ezüstérmét kap: nem kell-e fellázadnia az emberben annak az érzésnek, mely megkívánja, hogy mindenkinek a maga érdeme szerint? Avagy többet ér a fenséges menyasszony élete a másik két polgár életénél?

A társadalmi egyenlőségnek, az emberi méltóságnak, a tudás tiszteletének egyenes arculcsapása ez az ordó-komédia. Ha a királyi trón magas fényköréből jön a polgár tevékenységének lekicsinylése, a méltánytalanság szinte felháborító, félreismerhetetlen jele: akkor ezzel megindítják a lavinát, mely magával sodorja mindazokat a nagy társadalmi eszméket, melyek eléréseért milliók ereje küzdött, évszázadok hosszú harca alatt. Amint-hogy a kasztrendszer sértette az egyenlőség érzetét, megakasztotta az egységes társadalmi élet fejlődését: úgy fog rombolni az az irányzat, mely egyeseket kiváltságokkal ruház fel és ezeknek tevékenységét akkor is többre becsüli, ha más társadalmi állásu egyének érdemei összehasonlíthatatlanul nagyobbak, jelentősebbek. Hiszen az udvari kocsisnak, komornyiknak mindenkor nagyobb érdemrend jut, mint annak a néptanítónak, aki évtizedek nélkülözései közepette, fáradtságot nem ismerő buzgalommal munkálkodik a közjé elősegítésén. Az ilyen dolgok anarchiára vezetnek, harcélbe állítják az embereket, elkeseredést és kedvtelenséget szülnek.

Még csak egyet. Ha van a nagyváradi hősből — s ezt szívesen hisszük el — egy parányi férfiasság, ha személyét, tudását, tanári székét csak egy parányira is becsüli: akkor annak a hitvány ezüst cókóknak felbontatlanul kell visszakerülnie Bécsbe. Megköveteli ezt lelkiismerete, a tanszék becsülete, társadalmi állásának és polgári méltóságának tisztelete. Hadd lássák meg ott is, hogy Magyaror-

szágon sem ismeretlen fogalom a lelki nagyság értéke, az erények becse s egy becsületes életpálya köztisztelt munkása többre tartja önmagát, mint a bécsi udvar a maga tényérmosogatóit, komornyikjait és lámpagyújtogatóit.

Az Aradi Első Takarékpénztár elmúlt üzletéve.

(Köszgyűlés előtt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

Egymásután kerülnek most nyilvánosságra az aradi pénztárak mérlegei s az a kép, melyet ezek a vagyon-kimutatások szemünk elé tárnak, hiven tükrözött vissza az aradi pénzpiac állapotát. A sikerek tehát, melyekről a pénztárak múlt évi jelentései beszámolnak, nemcsak az osztalék szempontjából képeznek érdekes jelenséget, hanem közérdekű vonatkozással is bírnak, mert egy város gazdasági fejlődésére nagyrészt a pénztárak mérlegeiből és üzleti forgalmából lehet következtetni. A vállalkozási kedvet, a kereskedelmi és ipari föllendülést, az élénk gazdasági életet, vagy ellenkezőleg: a gazdasági viszonyok hanyatlását, a foglalkozási ágak pangását jelenti a pénztárak kedvező vagy kedvezőtlen mérlege, amennyiben a gazdasági élet rendszerint a pénztárak üzleti eredményében ölt konkrét alakot.

Ilyen szempontból bírálva az aradi pénztárak mérlegeit, konstatálni lehet, hogy Aradon sokkal megnyugtatóbb az általános gazdasági eredmény, amint azt a sok előjel után hiánnyal lehetett volna. Ezekből az előjelekből részint az egész ország gazdasági és pénzügyi állapotának, részint a helyi gazdasági viszonyoknak rovására lehetett következtetni.

Az aradi pénzpiacnak azonban az elmúlt év folyamán is fényes sikerei voltak, amit legjobban bizonyít a vidék legrégibb és egyik leghatásosabb pénztárának, az *Aradi Első Takarékpénztárnak* mai számunkban közzétett mérlege. Nem akarunk most hosszasan foglalkozni a mérlegben kitüntetett imponáló számadatokkal, hiszen erre a közgyűlés után bőven lesz még alkalmunk, csak azt a körülményt

emeljük ki, amely egymagában jellemzi azt a sikeres és kitűnő vezetést, mely oly nagygyá és hatalmassá tette ezt az intézetet. Az Aradi Első Takarékpénztár ugyanis hosszú fönnállása óta az *elmúlt esztendőben mutatja föl a legnagyobb forgalmat és a legjelentékenyebb tiszta nyereséget* és minden egyes üzletágában nagy emelkedés mutatkozik.

A betét-álladék, amely már a *tizenöt millió koronát* is elérte, 800 ezer, a váltótárca-álladék 2 és fél millió, a jelzálog-kölcsönök álladéka 560 ezer és a folyószámla előlegezési üzlet 500 ezer koronányi emelkedést tüntet ki, az *elért tiszta nyereség pedig* — mint a mérleg mutatja — *283 ezer koronára rug.* Az intézet összes alapjai az újabb, nagy sikerrel keresztülvitt részvény-kibocsátás folytán körülbelül 3 millió 600 ezer koronát tesznek ki s így ez a takarékpénztár nemcsak forgalmában, hanem saját nagy tőke-erejében is a legtekintélyesebb, legelső vidéki pénztárak közé tartozik.

Természetes, hogy ilyen eredmény és ilyen kiváló haladás mellett teljesen megvannak elégedve az elmúlt üzletévvel a részvényesek, akik az e hó 28-án megtartandó rendes közgyűlésen fognak kifejezést adni elismerésüknek az intézet kitűnő vezetése iránt.

Az algezirászi konferencia.

(A marokkói kérdés.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 19.

Algezirász, ez a kis andaluziai fészkek egy idő óta a világ egyik legemlegettebb helysége. Itt tartják tudvalevőleg azt a nemzetközi konferenciát, amelynek a hivatása, hogy a marokkói kérdést rendezze. Hogy Spanyolországban miért épp ezt a községet választották ki erre a célra, annak néhány malicózus lapudósító szerint az az oka, hogy az odaváló „Reina Cristina” nevű szálló, hol a konferenciát tartják, egy angol társaságé, amelynek a mostani spanyol miniszterelnök a jogtanácsosa. Algezirászra most gyönyörű napok virradtak. Nemzetközi sürgős forgás élénkíti a kis fészket. Minden odaváló ember most kiszorul a házából és kénytelen átengedni a helyét a külföldi vendégeknek. A város különben kis forgalma megleve-

tani. Egy kis pásztorleány hajtotta ki juhait a legelőre. Hanem hozzá hasonló kedves teremést már régen nem látott.

Olyan szőke haja volt, hogy azt lehetett hinni, hogy a hajnak kisugárzása aranyozza meg a napot és nem megfordítva.

Kissé alacsony homloka rózsás volt, szeme világos, tiszta, mint a mosolygó reggel, szája oly kicsiny, hogy mikor énekel, akkor is alig lehetett négy-öt fehér fogacskát megpillantani.

Bármilyen elragadó volt is azonban, a király nem nézte őt sokáig, bosszus lett önmagára, hogy kedves halottjáról egy pillanatra is megfeledkezett. Letérdelt a kép előtt, fájdalomában hangosan felzokogott és nem gondolt többé a kis pásztorleányra, aki juhait hajtotta el a palota ablaka alatt.

III.

Másnap reggel, mikor a király az elhunyt képét megtekintette, kínos meglepetés érte őt. Pillanatilag némán bámult a festményre, azután elgondolkozott:

— Különös, különös... Ez a terem mindenestre nedves; a kép feltűnően sötétedik. Nem tévedhetek. Határozottan emlékszem, hogy a királynénak sohasem volt ilyen fekete haja. Hísz ez a haj valósággal ébenfekete, pedig én jól emlékszem, hogy aranyos szálak voltak benne. Olyan volt, mint a fénykirálynő és ezen a képen az éj királynő is hasonlított.

Gyorsan ecsetet és palettát vett kezébe és kijavította, amit a nyirkos levegő elrontott.

— — Megint azt az arany hajat látom, amelyet annyira szerettem és amelyet mindig szeretni fogok.

Megában ismét megesküdött, erős fogadást tett, hogy örökké hű marad felesége emlékéhez, hacsak nem talál valakit, aki teljesen hasonlít a képhez, amely őt ábrázolja.

Mintha azonban valami gonosz démon ingerkedett volna vele, három nap múlva megint kénytelen volt, hogy javítson képen.

— Ki tette ezt? — kiáltott fel haraggal — ki mert ehhez a képhez nyulni? Most egyszerre hófehér, magas a homloka, valaki bizonyos szentség:örök kézzel változtatott rajta. Hála Istennek, jó emlékező tehetségem van, tudom, hogy homloka alacsonyabb volt és rózsás, mint a mezők vadvirága.

Ismét néhány ecsetvonással alantabb húzta az aranyzőke haját és az így alacsonyabbá tett homlokot rózsásra festette.

Meg volt elégedve azzal, amit cselekedett és valósággal áhitattal nézte órákon át a másodszor is kijavított képet.

Hanem e harmadik nap még rosszabb volt számára. Kénytelen volt meggyőződni róla, hogy valami gonosz varázsló űzte vele rosszindulatú játéka. Különben hogy történhetett volna, hogy most meg a száj és a szemek változtak meg egyszerre?

Nem, sohasem volt a királynénak ilyen szája és sohasem voltak ilyen sötét mélytűző szemei!

Először is! Szeme világos és tiszta volt

kicsiny, oly parányi, hogy ha nevetett, ha énekel, ha csókra nyujtotta ajkát, akkor is alig lehetett négy öt fogacskáját megpillantani.

A fiatal királyt keserű harag fogta el a kép láttára, mely összes emlékeivel ily erős ellentétben állott.

Ha csak hatalmába tudta volna keríteni a varázslót, aki ezt a gonosz játékot űzte vele!... Bizonyosan irtózatot büntetést szabott volna ki reá, a varázslót azonban nem tudta elfogni és így haragját a képen töltötte ki. — Csepp hízta volt, hogy le nem tépte és nem tapodta össze a hazug festményt, amely megszenstelenítette a legjobban szeretett asszony emléket.

Közben azonban megnyugodott és azon gondolkodott, hogy nem lehetne a bajt valamilyen képen jóvá tenni.

Csakugyan így is cselekedett. Gyorsan munkához látott és emlékezetből kijavította a képet és bánatosan mondogatta:

— Igen, ilyen volt, éppen ilyen volt az én szeretett, feledhetetlen feleségem.

... Kívül azonban a kamarás, akit a király egyszer tulajdon felséges kezeivel kihajlított, a kulcslyukon át leselkedett. Mindent látott és még aznap azt a vakmerő ajánlatot tette a királynak, hogy emelje maga mellé a trónra a kis pásztorleányt, aki mindennap énekelve hajtja ki juhait a mezőre, hisz teljesen hasonlít az elhunyt királynéhoz, — talán szebb is nála.

... És csodálatosképpen a királynak nem

nedett, még a legutolsó kis levelezőlap-árus is megcsinálhatja a maga kis régóta óhajtott tőkésckéjét.

A konferencia tagjairól is érdekes dolgokat mondanak el az ott időző külföldi tudósítók. Az algezirászi alcalde, vagyis polgármester, a konferencia előkészületeit vezette, borkereskedő és korcsmáros. A konferencia elnöke, Almodovar herceg szintén borkereskedő, de nagyban. Tulajdonképp *Román Sancheznek* hívják és ez a neve, mint az egyik híres xeresi borkereskedő cég tulajdonosáé, egész Spanyolországban ismeretes. A hercegi címet a felesége révén szerezte, mert Spanyolországban a férfiak *éppúgy kaphatnak nőktől címeket*, mint nálunk az asszonyok a férjeiktől. Almodovar herceg külsejére nézve angol divat szerint öltözködik, angolosan viselkedik, talán ezért lett spanyol diplomatává.

A konferenciáról, ahol talán egy világháború kérdése dől el, a következő táviratok számolnak be:

Algezirassz, január 19. A konferencia délután 3 órakor bizottsági ülést tartott. A missziók titkárai nem vehettek részt a tárgyaláson, csupán a konferenciára kijelölt titkárok és műszaki szakértők. Azt hiszik, hogy ez a gyűlés, ha nem is viselte magán a formális ülés jellegét, mégis nagy jelentőségű, mert meg lehet bírni itélni, hogy a különböző országok milyen álláspontot foglalnak el.

Algezirassz, január 19. A bizottsági ülés 2 óra hosszat tartott. A fegyvercsempészet elnyomására szervezendő felügyelet kérdésének tárgyalását elnapolták. A pénzügyi kérdés megoldása után azt, a Spanyolország részéről felvetett kérdést tárgyalták, hogy mit értsenek fegyvercsempészet alatt és hogy ez csak a marokkóiakra, vagy pedig az idegen állampolgároknak is vonatkozik-e. A belga követ azt kérte, hogy a vadászfegyverekkel tetszenek kivétel. A marokkói követek kijelentették, hogy a vadászfegyverekre vonatkozólag jelentést fognak tenni kormányuknak. A spanyol követ javaslatára megegyeztek abban a kérdésben, hogy a fegyvercsempészet felügyelete alól a spanyol határt kivesszük. Abban a programban, amelyről nem fognak eltérni, hasonló kivételeket tettek az algír-marokkói határt illetőleg is.

Algezirassz, január 19. A marokkói értekezlet mai üléséről a következő hivatalos kommunikót adták ki: Az értekezlet tagjai ma a fegyvercsempészet elnyomásának kérdésével vették tárgyalás alá. Tanácskoztak a fegyver és lőszernek Marokkóba való behozatalára vonatkozó tilalomról és az esetleges büntető intézkedésekről, amelyek a tilalom áthágását sújtják. Az értekezlet foglalkozott a fegyvercsempészet ellenőrzésének kérdésével a kikötőkben és a part mentén. Az értekezlet a javaslat kidolgozásával öt előadót bízott meg. A javaslat fölött a legközelebbi ülésében az értekezlet végleg határozni fog. Előadókul kiküldték: Mohamedan Mokrit, Peres Caballerot, Tattenbach grófot, Malmussit és Regnauld műszaki delegátust.

TÁVIRATOK.

A hamburgi zavargások.

Hamburg, január 19. A rendőrség tegnap a következő hirdetményt tette közzé: Az olyan kihágásoknak és büntényeknek, amilyenek e hó 17-én a szociálista népgyűlés alkalmával előfordultak, elejét akarta venni a rendőrség és ezen túl népgyűléseket az utcán semmi éjszaka alatt sem tűr meg, hanem mindennemű gyülekezést a legerélyesebben és szükség esetén fegyveres erő alkalmazásával szét fog szórni. Aki a rend-

őrség rendelkezéseinek nem engedelmeskedik, azt rögtön letartóztatják.

Hamburg, január 19. Tegnap késő délután a tegnapielőtti zavargások színhelyén ismét néhány száz gyanús egyén verődött össze, de ezeket a rendőrség gyorsan szétoszlatta. A hatóság elrendelte, hogy a kávéházakat és vendéglőket több utcában további rendelkezésig már *délután hat órákor be kell zárni*. Emberéletben nem esett kár. Az a más oldalról elterjesztett hír, hogy egy rendőrt megöltek és torlaszokat építettek, nem felel meg a valóságnak. De igaz, hogy egy 12 éves fiú és egy rendőr, kik mindketten súlyosan sebesültek meg, olyan állapotban fekszenek a kórházban, hogy felépülésükről az orvosok jóformán már lemondtak.

Több gyanús embert a rendőrség az utcán megállított és tényleg rabolt tárgyakat találtak náluk, mire a rendőrség ezeket az embereket letartóztatta. A fenyegetett utcákat a forgalomtól elzárták és csak az ott lakókat bocsátják át a kordonon. Minthogy nincs elég rendőr, az összes *rendőri irnokokat egyenruhába bujtatták*. A polgármester felajánlotta a redőrnivaltalnoknak, hogy revolverekkel fegyverzi fel őket, amit azonban ezek nem fogadtak el, a rendőrségnek azonban meghagyták, hogy zavargás esetén ne kezdjen lapos vágásokkal, hanem *mindjárt a kard élével vágjanak*.

A bőrfarkas gyógyítása.

Kopenhága, január 19. A Finsen-féle fénygyógyintézet igazgatósága elhatározta, hogy szív- és idegbetegek részére is létesít ilyen fénygyógyintézetet. Ennek az intézetnek alapításához, amely épp úgy mint a lupus-betegek részére alapított intézet, magánjellegű lesz, államsegélyt fognak kérni. A Finsen-szoborbizottságot is fel fogják kérni, hogy a rendelkezésre álló összegből nagyobb mennyiséget adjon az új intézet javára. Dr. Hasselbach kísérleteiről, amelyeket a Finsen-intézetben végzett, azt jelentik, hogy megerősíti azt a már 1900-ban nyilvánított véleményt, hogy fénykezelés által sok szív- és bizonyos idegbajokat is gyógyítani lehet.

Az angol választások.

London, január 18. A választás eddigi eredménye következő: 195 liberális, 30 munkáspárti, 83 unionista és 60 nacionálista. A liberálisok eddig 99, a munkáspárt 23 és az unionisták 3 mandátumot nyertek.

A legszebb színész.

(Országos szépségverseny.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

A szépségverseny régi szokás: a művelődéstörténeti írók állítása szerint már a régi görögöknel és rómaiaknál is divatban volt. Azóta tartja magát erősen a divat a legutóbb a *Scimhász és Élet* című művészeti hetilap országos szépségversenyt kezdett annak „végérvényes és kétségtelen eldöntésére”, hogy kik az ország legszebb művésznői és az egyes vidéki társulatoknál kik a legszebb színésznők? A szépségverseny csak a napokban kezdődött el és február 17-én zárul. Az eredményt február 27-én teszik közzé, a verseny győztesei pedig ajándékkul értékes tárgyakat fognak kapni.

A szépségverseny mai állása a következő:

Eddig a legtöbb szavazatot kapta Szoyer Ilonka, összesen 478-at. Utána Fedák Sári (347), Varsányi Irén (316), Patrász Sári (276), Szamosi Erika (237), Kornai Berta (223), Ligeti Juliska (217), Komlóssi Ilona (204), Komlóssy Emma (188), Hegyessy Mari (168), stb. következnek.

Amint a szavazatok eddigi megoszlása mutatja, a fővárosi színházak művésznői elől ba-

josan tudják elhódítani a vidékiek a szépségverseny első díját. A vidéki színésznők ugyanis nagyon hátul kullognak, nem ugyan a szépség dolgában, hanem a korteskedés tudományában, mert hát *Haller Irma*, a temesvári szintársulat tagja csak 98 szavazatig vitte, noha ő kapta a legtöbb voksot a vidékiek közül. Utána következik az aradiaknak nemrégén még annyira becézett kedvence, *Felső Rózsi*, a szegedi szubrett, akire 98-an szavaztak. *Aradi színész* nő nevét a versenyzők között hiába keressük, ámbar az aradi színház színészművésznői sem volnának hajlandók elismerni magukról, hogy ők nem vehetnének részt ebben a versenyben, amelynek megbízhatóságához különben is sok szó fér. Sőt nekünk arról sincs tudomásunk, hogy külön az aradi színház nőtagjai között is folya ilyen szűkebbkörű szépségverseny. „annak végérvényes és kétségtelen eldöntésére”, hogy kicsoda a legszebb színész Aradon?

A verseny még egy hónapig tart és a mai számarányok ez alatt nagy változásokon fognak keresztül menni. Ki lesz a győztes, azt csak a kortesok tudják megmondani, mert folyik ám a korteskedés országszerte és a jelöltek korteskedése a legcsalogatóbb, a legmegvesztegetőbb. A kuria ezt a választást bizonyára megsemmisíti a sok megvesztegető pillantás és kézsorítás miatt, meg azért a jól ismert kortesfogásért, hogy a jelöltek szászámra vásárolják össze a szavazólapokat, amelyeket azután a saját nevükkel küldenek be a verseny rendezőhöz.

Az „okulás hivatalos nyelvei.”

(Egy új könyvről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

Az aradi könyvpiacnak nemsokára érdekesége lesz. *Timon Zoltán*, akinak közbecsületeségi előadásairól éppen tegnap emlékeztünk meg, könyvet ad ki, amelyben a középiskolák reformja iránt több tekintélyes reformmal áll elő.

Az újítások között első helyen a latin és a görög nyelv tanításának beszüntetése áll. A klasszikus nyelvek helyett az angol és a német tanítását ajánlja Timon tanár, aki most *Latin-görög helyett angol-német* című röpiratában mutatványt közöl „hason című, köznevelődésügyi terjedelmesebb tanulmányából.” A röpirat bizonyára a terjedelmesebb tanulmány is a *tulterhelés fajtái* közé sorolja a klasszikus nyelvek tanítását, amely — így mondja ezt Timon tanár — *nem hivatalos nyelve az okulásnak*. Azután egész sereg indokot hoz föl a klasszikus nyelvek tanításának beszüntetésére, tényleg megszívlelendő indokokat, csak — mint a tanár ur mondta tegnapi nyilatkozatában — legyen, aki bevegye. Például ezt az indokot:

A Biblia józan erkölcsösségi, közegészségtani szabályzata egy különös keleti betegség, a bélpokiosság kezelésében, a sertés termékeinek csak a forró éghajlat alatt helyt álló. épp azért már Jézus közvetlen tanítványai által határon kívül helyezték, tilalmában és még néhány egészségügyi csodabogárban állott. Mert például a lóhusnak, nyulhusnak és a harcsának fogyasztási tilalmát félművelt tudakosságnál egyébként nem tekinthetjük. Szintugy nem tekinthető valóságos egészségügyi szabálynak a *sakteri beavatkozás* sem. Ennek célzata határozatlan jövedelmi forrás nyitása volt a sokra szaporodott és tanultságuk révén nagy befolyásra szert tett levíták számára. Mint ahogy ma is hajlandók a doktorok a közegészségügy fejlesztését saját jövedelmek minél nagyobb fölszólásban találni meg. Jézus Krisztus maga, fiatal, viruló egészségű ember lévén,

tanításában egészségügyi kérdésekkel, ezekhez képest a józan erkölcs hittételeivel egyáltalán nem foglalkozott.

Az újítás életbéliptetésének módját ismereti végül a rőpirat és ezt mondja a befejező sorokban:

Az újítás minden esetre okozna vagy 400 ezer korona évi, állandó több kiadást és nehány 100 ezer korona külön költséget, mert hiszen bizonyos mértékig még a szabadságot, családjaiktól külön szakított nő és gyermekes tanárok családjainak ellátása felől is gondoskodni kellene. (Később bekövetkező személyes pótlékuara kaphatának megfelelő előleget, nehogy adósságba verjék magukat.) Azonban az ilyen újítás kincsekért. Mert a terméketlen rabszolgamunka által lenyűgözött, elpazarolt értelmi erőket szabadítja föl és teszi értelmi vagyonszaporítás eszközeivé.

Elmozdított polgármester.

A makói zürzavar.

(Tömeges elmozdítások előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 19.

Cseresnyés János, Csanád vármegye főispánja nap-nap után nagyobbá teszi azt a kavarodást, amely a megyében az installáció óta szinte állandó lett. Hervay alispán felfüggesztése után pillanatról-pillanatra várható az alispánnak a megyeházából való kilakoltatása; a közigazgatási tisztviselők nagyrészenek elmozdítása küszöbön álló dolog. Mindezekhez pedig ma Cseresnyés elmozdította állásától Farkas Józsefet, Makó polgármesterét.

A legújabb makói eseményekről tudósítónk a következőket jelenti:

Az elmozdítás.

Cseresnyés János főispán ma délután fél öt órakor rendeletet küldött Farkas József polgármesterhez, amelyben tudatja vele, hogy kivételes felhatalmazása alapján elmozdítja őt állásától. A főispán hivatkozik arra, hogy a belügyminiszter rendeletei végrehajtás céljából kiadattak a polgármesternek, aki azonban nemcsak, hogy nem hajtotta végre azokat, hanem nem is akarta elfogadni őket, és a főispán bámulatára olyan kijelentést is tett, hogy a rendeleteket *határozottan visszautasítja*. Minthogy a községi törvény értelmében az állami közigazgatásra vonatkozó rendeletek végrehajtásáért a rendezett tanácsú városokban a polgármester felelős, ezen felelősség alul az a körülmény sem menti a polgármestert, hogy a városi képviselőtestülettől tiltó határozatokot kap a végrehajtást illetőleg.

A törvény értelmében ugyanis a kormány s illetékes közegeknek az állami közigazgatásra vonatkozó rendeleteit a községek vita tárgyává nem tehetik és azokat feltétlenül végrehajtani kötelesek. Farkas József ezt a köteleességet egyenesen megtagadta: a főispán tehát kivételes meghatalmazása alapján őt a polgármesteri állástól elmozdítja, összes illetményeit és fizetését ez év február 1-től kezdődőleg *beszűnteti* s felhívja, hogy hivatalát, ügyiratait, valamint a város pecsétjét haladéktalanul adja át Bakos Ferenc helyettes polgármester, főjegyzőnek. Bakos a legközelebbi tisztújításig véglegesen helyettesíteni fogja a polgármestert. Ezen rendelet ellen pedig — fejezi be a főispán, — *jogorvoslatnak nincs helye.*

A következmények

A város jóléti bizottsága holnap ülést tart, amelyen állást foglal az elmozdítás ellen s megbeszéli a további teendőket. Ezután a képviselőtestület rendkívüli ülésben fog a főispán rendeletével foglalkozni.

Az elmozdításnak azonban más folytatása is lesz. Farkas József ugyanis kijelentette, hogy hivatalát *nem adja át Bakosnak* és csupán az erőszaknak fog engedni.

Bakos főjegyző sem hajlandó a polgármesteri hivatalát átvenni. Vonakodását azzal indokolja, hogy neki 26 évi nyugdíjogosultsága van a városnál s ha a képviselőtestület el találná őt mozdítani állásától, akkor kenyér és nyugdíj nélkül maradna.

A városban nagy izgalmat keltett a polgármester elmozdításának híre.

Tömeges elmozdítások.

A vármegyénél is nagy az izgalom. Hervay alispán, kinek neje súlyos beteg, még mindig nem hagyta el a megyeházán levő lakását. Kilakoltatása minden nap várható.

Dózsa Sámuel megyei főügyész, Tóth József főjegyző és Tarnay Ivor első aljegyző ma rendeletet kaptak a főispántól, amelyben Cseresnyés utasítja őket, hogy haladéktalanul utazzanak ki a vármegye összes járásaiba s szerezzenek személyes meggyőződést róla, hogy vajjon az önkéntes adók beszédésére, az önkéntes ujoncok állítására vonatkozó rendeletének végrehajtása megtörtént-e már. Ezt a rendeletet tudvalevőleg Cseresnyés azzal küldte meg a fősolgabíráknak, hogy végrehajtásukról öt nap alatt jelentést kér, s ha a jelentés be nem érkeznék, ezt a végrehajtás megtagadásának fogja tekinteni.

A tisztviselőkhöz intézett mostani rendeletet azzal fejezi be a főispán, hogy a mennyiben annak 21-ig eleget nem tesznek, ő velük szemben is meg fogja tenni a megtorló lépéseket.

Tarnay Ivor a rendeletet, mikor kézbesíteni akarták neki, ezzel utasította vissza:

— Cseresnyés nevű főispánt nem ismerem! A rendeletet nem veszem át s bármi legyen is a tartalma, nem fogantatom!

Miután szinte biztosra vehető, hogy a három tisztviselő egyike sem tesz eleget a rendeletnek, hétfőn 22-én előreláthatólag *ugy őket, mint a három fősolgabíró* elmozdítja a főispán, s helyükbe saját hivatott fogja kinevezni.

IRODALOM ES MŰVESZET.

A színház műsora:

Szombat: Parasztzivek, népszínmű. Bemutató előadás. (Páratlan bérlet.)

Vasárnap: Délután: A gésák, operett. Este: Parasztzivek, népszínmű. (Páros bérlet.)

* Rip van Winkle. Nagyon ünnepe, dédelgetett primadonna és nagyon népszerű, kedvelt bariton-énekes, vagy valami nagynevű vendég kellene ahhoz, hogy a régi jó Rip iránt valamelyes érdeklődést lehessen még kelteni a mai publikumban. Enélkül bajos sikert elérni és legfőkébb a műsoron támadt hézagok kitöltésére alkalmasak a maihoz hasonló reprimók. Ha még Kaposy énekelte volna Lisbethet! De

Fenyvesi énekelte, aki énekelni tud ugyan, de egyébként annyira messze esett Lisbeth szerepétől, hogy igazán nagy adag merészség kellett a vállalkozásához. Ami szívet megejtő báj és kedvesség ebben a szerepben van, az mind veszendőbe ment vagy esetlenségge torzult; anélkül pedig hatástalan maradt a husszinű trikó és az a nem csekély ruhatalanság is, melyet a művész megengedhetőnek tartott a barlang jelenetben. Hegyi tündérek és más egyéb csábító pajkos szellemeken sok kevés ruhát láttunk már a színpadon, de ilyen kevés — kissé sok. *Ladislav*-nak is csak a játéka ellen lehetett itt-ott kifogást emelni, énekével ellenben igen szép siker volt, sőt némi meglepetést is keltett. *Faludy* is szépen énekel, kitűnő alakot játszott *Borbély* és jó figurákat hoztak a színpadra *Várnay* és *Delli*. Játszott még *Zalay Margit* is. (K—r.)

* A második előadás Vásárhelyen. Az aradi színtársulat január 23-án, kedden este tartja második téli előadását a hódmezővásárhelyi Sas szállodában. *Szendrey Mihály* egy rendkívüli kacagtató, szellemes francia darabbal kedveskedik a közönségnek: a *Zsábát* tüzte ki az előadásra. Harmadik előadás a *Kolibri mama* lesz.

* Képviselőválasztás a színházban. A színtársulat ferfitagjai választási harc előtt állnak. Mindegyike egy egy kortes, aki izgatottan jár kell és szervezi a tábort, mert nagyon komoly, fontos dologról van szó. A jövő héten lesz a színpadon a képviselőválasztás: az *Országos Színművészeti* ideai közgyűlésére a két társulati képviselő megválasztása. Jelölt van bőven, a társulatnak alig van tagja, aki ne vágyne a megtiszteltetés után. Az idén ugyancsak egy helyről lehet szó a választásnál, mert a titkár hatalom a színháznál, őt meg kell választani, be is jön tulnyomó szavazattal. Érdekes küzdelem ígérkezik azonban a másik képviselőválasztásért. A névtelen hősök, a színház kardalosaival szervezkednek erősen, hogy maguk közül menjen valaki színész-képviselőnek a közgyűlésre. Hogy sikerül-e a tervük, azt a választás eredménye fogja megmutatni.

(*) Az irodalmi pályázatok. Az aradi Kölcsey-egyesület irodalmi szakosztálya foizsoltta az irodalmi pályázaton dícséretre méltatott *Első betegem* című novella és *Honszerelmem* című hazafias költemény szerzőit, hogy amennyiben műveiket a szakosztály irodalmi estélyein való felolvasásra átengedni hajlandók a szakosos tiszteletdíj fejében, úgy azt jelentésük be Edvi Illés László szakosztályi elnöknel e hó 25-ig.

Az Aradi Ipar- és Népbank

tőkefelelőlése.

(Félmillió értékű részvény.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

Az Aradi Ipar- és Népbank választmánya és igazgatósága ma délután fontos és a vállalat jövő fejlődésére kiható együttes ülést tartott, melyben elhatározták, hogy a január 4-én tartandó közgyűlésnek a részvénytársasági alaptőke felelőlést fogja javasolni.

Az intézet alaptőkéje eddig egy millió korona, a részvények száma 2500 volt. Most 1250 darab új részvényt fognak kibocsájtani egyenként 400 korona névértékkel és 500 koronás árfolyammal. A részvényekre nézve fentartják az elővétel jogát a részvényeseknek.

A tőkefelelőlést indokolja az, hogy az agilis pénzügyintézetnek sok üzlete van s tőkét ezekkel arányba kell hoznia; a méltányos hitel-igényeket ki kell elégítenie; saját hitelét is olcsóbbá teszi a tőkeemelést által, tekintve attól, hogy ezzel új erőforrást nyer, több garanciát képes üzletfeleinek nyújtani. A tőkefelelőlést terve külföldben nem új dolog: a részvényesek már régen el voltak rá készülve s hónapok óta beszéltek róla. Az új részvények kibocsájtása után fél millió koronát a részvénytőke szaporítására fordítanak, 125,000 koronával pedig a

tartalékalapot gyarapítják. A részvénytőke ezerszázalékosan 1 millió 5000.000 koronára fog emelkedni, a tartalékalap pedig, amely az ideai dotáción kívül 658.634 korona volt, most 778.624 koronára emelkedett. A részvények belérteke 607 koronát fog az emisszió után kitenni, vagyis 107 koronát a vétel pillanatában jövedelmez az új részvényesek egy részvény, melyet 500 koronás árfolyammal jegyeznek.

A kibocsátás után a pénzügyi elölátólag könnyen fogja elviselni a régi osztalékot, 40 koronát szelvényenként, — ami 8 százalékos kamatozásnak felel meg egy új részvény után. Ez az eredmény a kedvezőtlen gazdasági konjunktúrák között meglepően szép.

A tőkefelemelés kérdésével kapcsolatosan az alapszabályok módosítását is tárgyalták. A módosítást az új emisszió teszi szükségessé. Ezután a választmány két érdemes elhált tagja: *Schwarz Simon* és *Weisz Sándor* helyébe új tagokat választottak: *Varyassy Arpád* kir. tanfelügyelőt és *Weisz Márkus* nagykereskedőt. Az ülésen az igazgatóság tagjai teljes számban jelentek meg s a választmány tagjai is kevés kivétellel jelen voltak. Az elnöki tisztet Szalay Károly, az ügyvédi kamara elnöke töltötte be.

A szerb Zeysig-ügy.

(Német herceg Szerbia trónján.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 19.

Az ügyes reklameuraz mindig hű marad a szerencse. Vilmos császárt, aki tudvalevőleg az európai uralkodók között a legjobban ért a reklámhoz s legutóbb hajóügynöknek is felcsapott a birodalom érdekében, újabban az az egészen speciális szerencse érte, hogy a királyukkal elégedetlen nemzetek mind tőle várják azt a királyt, aki rendbehozza az ország szénáját és tekintélyt. Szerez az utána epekedő nemzetek.

Most egy bécsi lap kürtöli világgá, állítólag előkelő szerb forrásból kapott információ alapján, hogy a szerbek csak azért is Vilmos császár kisebbik fiát: *Joachim* herceget akarják királynak. A zord Péter még mindig ott ül ugyan a trónon, de ez nem baj, mert „aki a szerb viszonyokkal ismerős”, tudja, hogy a nemzetnek nincsen forróbb óhajta, mint hogy német herceg — váltsa fel az uralkodásban.

Ebből kevés fáradsággal azt is lehetne következtetni, hogy Szerbia legközelebbre megint tervez valami királygyilkosságot, de minthogy az előkelő szerb férfiú erről határozottan nem nyilatkozik, mi is tartózkodunk minden megszabott kombinációtól.

A bécsi közlemény írója annak a meggyőződésének ad kifejezést, hogy Szerbiában csak valami idegen dinasztiból származó fejedelem tudna rendet csinálni. Okoskodásainak fonálát visszavezeti egészen *Milán* királyig.

Risztics régenssége idejében — írja a kitűnő forrás — a német herceg meghívásának kérdése annyira kiforrott már, hogy egyes európai fejedelmi házakban már tapogatózni is kezdtek. A szerb kormány akkoriban bizalmasan kérdést intézett *Bécs* és *Szentpétervárhoz*, hogy szívesen vennék-e valamely német (heseni) hercegnek a szerb trónra való meghívását? Pétervárott tagadó választ adtak, Bécsben pedig nemcsak visszautasították, hanem annyira is mentek, hogy *Milán* királynak tudomására hozták a bizalmas előterjesztést. Ennek a következtetése volt a kiskorú *Sándor* király ismeretes államcsínyje, amely *Risztics* és radikális barátait megbuktatta. *Milán* király

maga véres boszút állott a szerb radikálisokon, akiket halálra üldözött.

Magyarország-Ausztriának Szerbiával szemben való magatartása Péter király miatt ma egészen más, mint akkor volt s így van rá remény, hogy a szerbek régi vágya ezuttal teljesedni fog. Legalább ezt hiszi a bécsi ujság.

A szent célok.

(Minek a javára tartanak mulatságot?)

Arad, január 19

(=) **Mulatság Berzován.** A berzovai nagyvendéglőben január 20-án zártkörű táncmulatságot rendeznek. Személyjegy 2 kor., családjegy 3 kor. A tiszta jövedelem a katolikus és izraelita temető bekerítésére fordítatik.

A *Pro Kalabriás* című mozgalom vigalmi bizottsága ülést tart, amelyben arról van szó, hogy minek a javára fordítsák a rendezendő mulatság jövedelmét. Az ülés lefolyásáról tudósítók a következőket jelentik:

Az elnök megnyitván az ülést, előterjeszti a mulatság tervét, mely szerint a műsor első pontja zsáktutással egybekötött tombola lesz, a második pontja pedig távevés. A mulatságon résztvevők két korona belépődíjat fizetnek. A tiszta jövedelem az egyes céloknak megfelelőleg az alsó károsultak javára fordítatik.

A titkár ezzel szemben felolvassa a *B. I. K. A.* (Berzovai izraelita kanonokok asztaltársasága) átiratát amely arra kéri a bizottságot, hogy a mulatságot inkább a Berzován felállítandó nyilvános illemhely felépítése javára tartsák. Alternatív javaslatot is terjeszt elő, mely szerint a bál tiszta jövedelme fordítassék a *Sohse halunk meg!* temetkezési egyesület tartalékalapjának kibővítésére.

Az elnök: Figye mezteti a bizottságot, hogy ne ugorják bele könnyelmű határozatokba. Ha már az alsókárosultak segélyezése sem elég nemes cél, akkor ezen a földön egyáltalában nincsen semmi nemes. (Egy hang: hát a tornyai Schossberger?) Térjen a bizottság napirendre az átirat fölött. (Nagy zaj.)

Boszt Armin, az ellenzék vezére kelt fel ezután és dörgő beszédben támadta az elnököt. Nem illik, ugymond, hogy az elnök a saját nézetét akarja másokra erőszakolni. Igenis, a halottak javára táncolni, zsáktutni, tombolni és távevni igen nemes dolog. Ő azonban közvetítő indítványt tesz s kéri a bizottságot, hogy a bált a *reménytelen szerelmesek öngyilkossági alapja* javára rendezzék. Gyönyörű színekkel ecsetelt azt a szomorú állapotot, ha a reménytelen szerelmesnek nincs pénze revolverre. Azonban, ha még ez a cél sem volna eléggé szép, ajánlja, hogy vétessenek figyelembe a szivarégygyűjtők jogos kívánságát: és az aradi lóvasut utasai. (Zajos helyes és.)

Az elnök: A lóvasut utasainak tényleg igen érzékeny volna utazási korpótléket adni. Ez ellen nem is volna kifogása, ha nem merülne fel az a kétely, vajjon a *Holdkórosok egyesülete* nem veszi-e rossz néven, ha az ő alapját mellőzzük. Holdkórosnak születni nagy és szép gondolat, valamint Nubia párdne is csak a legkritikább esetekben szül gyáva nyulat. (Hosszantartó, zajos taps. Szónokot a lendületes beszédért számosan üdvözlök.)

Boszt Armin könyöki meg hatva emeli fel szavát. Minthogy súlyos nyilatkozatokat kíván tenni, szavának emelésében többen segítenek neki. Végre sikerül is megszólalnia, s kijelenti, hogy bár az elnök szónoki képességei előtt meg kell hajolnia, de ezzel szemben előterjeszti, hogy a társadalomnak kötelességei vannak a *baloldali részleges gutaütésben szenvedő sirás* iránt is, valamint kegyetlenség volna a *nyirkos időben dadogó szülésznek* elhanyagolni. (Nagy tetszés minden oldalról.) Azonban

— folytatja a szónok, öök, tisztelt uraim, nem is képzelik, hogy az élet kevert küzdelmei között mily magaslatot jut azon embereknek, akiknek segélyezése nemcsak hogy közérdek, de a legközelebb. Ezek az emberek a *szivarszinka csutordí felig elragó második hallottkémek, és a mellékkereketként tyukszemvágással foglalkozó séjvédéki körlovasok*. Indítványozom, hogy a mulatságot ezen az emberiségnek nagy szolgálatot tevő honfiak javára rendezzük!

(Frenetikus tetszészaj. Az indítványt egyhangúlag elfogadják. A Berzovai izraelita kanonokok asztaltársaságának kiküldöttje a dühtől sápadtan távozik.)

— zab.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi pincérsegélyző és elhelyező egyesület elnöksége ez úton is tudomására hozza összes tagjainak, miszerint az 1906. évi rendes közgyűlést január hó 29-én éjjeli 1 órakor, a „Vadászkürt” éttermében tartják meg. Indítványok 8 nappal a közgyűlés megtartása előtt az egyesület elnökségéhez nyújtandók be.

A vaggongyárban sztrájk készül.

(Az elbocsátások miatt.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19

Aradváros egyik elsőrangú ipartelepét, a Weitzer János gép-, vaggongyár és vasöntőde részvénytársaságot a sztrájk komoly veszedelme fenyegeti. A gyárban alkalmazott asztalosmunkások egy részének elbocsátása és a bérfizetés módjának tervbe vett megváltoztatása a vaggongyár összes munkásait ma esti értekezletükön arra az elhatározásra bírta, hogy a szerintük sérelmes intézkedések visszavonását kérik. Ha pedig az igazgatóság a munkások kérelmét nem teljesíti, úgy a gyár összes munkásai hétfőn beszüntetik a munkát.

Az aradi szakszervezeti bizottság a fenyegető sztrájk elkerülése végett már holnap közbenjár a vaggongyár igazgatóságánál, hogy a fölmerült ellentétek békés kiegyenlítést nyerjenek s a tekintélyes iparvállalat és munkássága megkíméltesse a mindkét fél szempontjából áldatlan bérharc káros következményeitől.

Remélhető, hogy a sztrájk veszedelmét már a súlyos közgazdasági és kereseti viszonyokra való tekintetből a küzdelemben bocsátkozó felek el fogják háritani és kölcsönös méltányossággal és engedékenységgel elejét veszik annak a sajnálatos látványosságnak, melyet Arad egyik legnagyobb, országos híré ipartelepének vezetősége és munkássága közötti kiélesedett harc a város közönségének nyújtana.

A készülő sztrájkokról adott alábbi tudósításunk a munkások részéről késő este nyert értesítés alapján íródott. Miután nem volt alkalmunk a másik érdekelt félnél: a gyár igazgatóságánál is a dolgok mibenlétéről információt szerezni, egyoldalú értesülésünket minden kommentár nélkül a következőkben közöljük:

Az aradi Weitzer-féle vaggongyár munkásai ma értekezletet tartottak, hogy állást foglaljanak a munkáselebotlás és a bérfizetési mód megváltoztatása tárgyában. A napirend előadója *Andrássó Gyula*, a szociáldemokrata párt titkára volt, aki figyelmeztette a munkásokat, hogy a sztrájk kétélű fegyver, mely helytelen alkalmazás esetén könnyen őket magukat sebezheti meg.

Az értekezleten egybegyűlt munkásság hosszabb vita után magáévá tette az elbocsátott munkások ügyét és kimondta, hogy jogtalan a negyvenöt asztalosnak szerdán történt fölmondása, mert az igazgatóság azóta már újabb asztalosmunkásokat vett föl és így nem munkahány miatt történt az elbocsátás.

A munkások az értekezleten előre is tiltakoztak azon új bérfizetési rend ellen, melyet Wolf Gusztáv elszámolási főnök be akar vezetni és amely sérti a munkások érdekeit. Míg eddig hetenként kapták meg a napszámberüket, addig a jövőben a gyár az új rend szerint akként akarja a munkabéreket kifizetni, hogy az egyik 14 napban a napszámberét, a másik 14 napban a munkabér után járó százalékokat kapják meg a munkások. Ez a kifizetési mód annyira megkárosítja a munkásokat, hogy aki eddig hetenként átlag 24 koronát keresett, az a jövőben csak 15--16 koronát fog keresni.

Az értekezlet eredményeként a munkások a következő határozatot hozták:

Amennyiben az igazgatóság holnap délig vissza nem vonja az elbocsátott munkások fölmondását, holnap délután a fa- és asztalos munkások beszüntetik a munkát.

Együttal követelik, hogy Wolf Gusztávot bocsássa el az igazgatóság a gyárból.

Az aradi szakszervezeti bizottság tudomást szerzett a fenyegető sztrájkról és ezért még az esti értekezlet előtt levelet intézett az igazgatósághoz, melyben kérte, hogy holnap délelőtt *sztrájk fogadják* a szakszervezeti bizottságnak küldöttségét. Ez a küldöttség azon fáradozik, hogy az igazgatóság és a munkásság között fölmerült ellentéteket elsimítsa és békés meg egyezést létesítsen.

A munkásság nagyjelentőségűnek tartja az igazgatóság elhatározását a szakszervezeti küldöttség fogadása dolgában. Ha a gyár vezetősége tárgyalásokba bocsátkozik a küldöttséggel, úgy a konfliktus elintézésül nem lesz nehéz békés megoldást találni. Ha azonban visszautasítják a szakszervezeti bizottság közbenjárását, akkor tartani lehet attól, hogy *hét nap* a vaggongyári munkások összessége beszünteti a munkát.

Érdekes, hogy ugyanazok a munkások, akik Andrásit egy őszszel tartott népgyűlésen le akarták rántani a szószékről, a mai értekezleten nagy lelkesedéssel fogadták és kijelentették, hogy a jövőben minden támadás ellen meg fogják védeni.

A Maros szabályozása.

(Egy aradi kereskedő-gyűlés határozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, január 19.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés aradi kerületének a múlt év őszén tartott éves ülése állást foglalt a Maros folyó szabályozása mellett. A szabályozás terveit Finta Lajos kir. folyamérnök ismertette, s annak nyomán a gyűlés oly értelmű határozatot hozott, hogy a Maros folyó makó-aradi, valamint arad-piski-i vonalának mielőbbi szabályozása és hajózhatóvá tétele érdekében az O. M. K. E. központja fölterjesztést intézzen a földművelésügyi miniszterhez.

A Maros szabályozásával az O. M. K. E. marosvásárhelyi kerülete is foglalkozott, azon kívánságát fejezve ki, hogy a Maros ne csak Piski-ig, — ameddig a tervek már meg vannak állapítva, — hanem Marosvásárhelyig szabályoztassék.

Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés központja most a két kerület kereskedő-ségeinek érdekeit összeegyeztetve, intézett föl-

terjesztést a földművelési miniszterhez. A fölterjesztés fölívja a kormány figyelmét azon súlyos gazdasági hátrányokra, amelyek egyrészt a folyó szabályozási munkálatainak lassúságából, másrészt abból származnak, hogy a szabályozási munkák csak a szeged-piski-i szakaszra terjednek ki, holott a hajózhatóvá tétel Marosvásárhelyig volna kiterjesztendő. A fölterjesztés nyomatékosan kéri a földművelésügyi minisztert, hogy mivel a munkálatok gyorsabb menetben való folytatása pusztán *pénzkérdés*, az évi költségösszeg fölemelésével biztosítsa a munkálatok gyorsabb lebonyolítását és hasson oda, hogy a szabályozás ne csak a *szeged-piski-i* vonalon folyjék, hanem kiterjesztessék a *piski-marosvásárhelyi* szakaszra is, ami a Székelyföld gazdasági viszonyainak fejlesztésére, főleg a tutajozás révén a fakereskedelem fejlesztésére mulhatatlanul szükséges.

A Maros folyó szabályozásának költségei ez év végéig vannak a törvényhozás által megállapítva; ennek eltelte után új törvény fogja megállapítani, hogy évente mily összeget vesznek föl az állami költségvetésbe a Maros-szabályozás munkálatainak folytatására. E törvény előkészítésében lesz módjában a kormánynak az O. M. K. E. fölterjesztését elintézni.

Zsúr-témák.

A kirakat-kisasszony.

Az elegancia és izléses divat metropolisában, Párisban már nem elégednek meg a megezőkötött kirakatokkal, legyenek azok bármily ügyes és fényes kiállításnak. A végtelenül elfinomított izlés már nem tűrte, hogy tárgyak, holt dolgok ügyes, olykor művészi elrendezése hasson. Eleven hölgyeket akartak látni a divat elkényeztetettjei. Ily módon jött létre azután a „kirakat-kisasszony“, ez a párisi divatspecialitás. Az operanegyed óriási kirakat-helyiségeiben, ahol a legújabb női öltözék-modellek készülnek, szokás, hogy Páris legsikkesebb eláruló leányait beállítják a különféle idények alatt különféle toálettekben. Hol ebédlő, hol fogadó ruhában, majd ozonnázó, majd sportruhában állnak vagy ülnek a kirakatban a sikkés párisi leányok, kiknek bölcsője valamelyik külváros sikáterában ringott. Mert a szegényebb népreteg Párisban az, amely a gall fajra jellemző könnyed eleganciájú hölgyeket termeli.

Am a kirakathölgyeket ne tévesszük össze azokkal az élő leányokkal, akik holt viaszbábuk helyett állnak. A kirakat hölgynek p-zsgó élet, elegancia és sikk van a tagjaiban és ezeket érvényesíti is a kirakatban.

Mert ehhez a néma szerephez született lehet ségre van szükség. Olyan tehetségre, amely a párisi öltözködés eleganciájának titkait kifürkészi és ügyesen alkalmazni tudja. Nem elég, hogy egy hölgy a szép ruhának a birtokában van, a lefőbb kellék az, hogy ezt a ruhát viselni tudja. Egy nőt, aki olyképpen tud öltözködni, hogy öltözködésével el tudja a figyelmet hártani más gyöngébb tulajdonságáról, azt épp úgy megcsodálják, mint a feltűnő szépségű hölgyet. Hány színésznő van Párisban, aki egyedül ennek a tehetségének köszönheti szerződését!

A Vendom téren, ahol a világ arisztokráciája kerül egybe a séta idején délelőtt és délután, kirakatok vannak, amelyekben egy fölötte elegáns társaság teázik. Ruháikról ítélve azt hinné az ember, hogy legalább is orosz nagyhercegnék.

De nem maga a drága ruházat az, amely a hölgyközönségre nézve kívánatos. Itt különösen azért figyelik meg a leányokat a nők, mert a kirakathölgyek kitűnően értenek ahhoz, hogy miképp tüntessék el az évek nyomait. Az állat egy ujdi-

vatu tőlükabát gallérja egy elfűdi, hogy éppen az a hely, amely legindiszkrétebbül árulja el a szemlélő előtt, hét pecséttel zárt könyv marad. Természetes, hogy ezeknek a kirakathölgyeknek a csodálói azok közül valók, akiknek fejük fölött már elszuhantak az esztendők, de akik még mindig szeretnének fiataloknak látszani. Ellenben azok a hölgyek, akiknek semmi okuk éveik titkontartására, azok egy másik tizenhat tizenhét esztendő leány sikkéit b-mulják. Természetes, hogy nemcsak ők bámulják e leányokat, hanem a férfiak is, és nemcsak a fiatalok, de még a vének is. Sőt!...

Falliéres, a nők barátja.

(Az új elnök kis regényei.)

Páris, január 18.

Falliéres, a nérac-i kis fiskális elfoglalta a köztársaság legfőbb hivatalát, az egyetlent, a mely Franciaországban a hivatal mellett méltóság is. S az eddig politikailag meglehetősen szintelen ember egyszerre szint és politikai súlyt kap. Mert Falliéres, mint politikus, eddig nem sok vizet zavart. De mint magánembernek annál változatosabb az élete.

Valódi gascognei, akinek vérmérséklete a IV. Henrik, a Nouma Roumestan, sőt valamelyest a Tarasconi Tartarin típusaiból állt össze. Szangvinikus, csapongó lelkű, élvezetrevágyó, elragadó társalgó és könnyelmű, mint Henrik király volt, bőbeszédű, ambiciózus, szeretetre méltóan lelkiismeretlen, mint a Daudet regényének hőse és — hazug, de öntudatlanul, mint Tartarin.

Ott is töltötte el ifjúságát a Henrik király hajdani fővárosában, Néracban, ahol meglehetősen csekély jöv-delmű irodája volt mint kezdő ügyvédnek. Akkoriban, a III. Napoleon uralkodása idején heves — királpárti volt s bizonyára nem is álmódott arról, hogy valaha a francia köztársaság elnöke lesz még.

Az irodája keveset jövedelmezett, mert nem is igen nézett utána. Hiszen az áldott gascognei szőlőhegyek egy igen nagy része neki ontotta a „hegy drága levét“. Nagykitérjedésű szőlőbirtokai és gabonaföldjei vannak Nérac és Mézières vidékén. S nem takarékoskodott a borával. Nyílt házat vitt mindig, nérac-i otthona hívogató, gyülekező helye volt a vidék minden jókedvű emberének, pedig Gascogneban nagyon sok a jókedvű ember. Falliéresnek éppen nem gascognei szabásu orra, — ez az egyetlen dolog, ami nem gascognei rajta, — akkor kezdte felvenni azt a bizonyos, az alkonyat szinompáját nem sikertelenül utánzó szinárnyalatot, amelyben most is, ősz szakálla háttéréről még jobban elválva ragyog.

A házában összegyűlő társaságnak mindig ő volt a középpontja és szóvivője. S amilyen hűvel beszélt Napoleon idején a Bourbonokról, olyan lelkesedéssel agitált a köztársaság mellett 1871 után, amikor azután a boráért és a beszélőképességeért megválasztották képviselőnek.

Átköltözködött Párisba és bár akkor már feleséges, gyermekes ember volt, a fővárosban is megmaradt a réginek. Azzal a különbséggel, hogy a társaság és az asztal örömei mellé besorozta harmadiknak a párisi lét legfőbb gyönyörét is — a szép párisi asszonyokat.

Abban az időben sok gáláns, sőt csiklandós kalandjáról beszéltek, de ez a szóbeszéd igazán érdekessé csak akkor lett, amikor a párisi pletyka azon kezdett ámuldozni, hogy Falliéres már tul van azon a koron, amely az efféle kalandokat érthetővé teszi és mégis...

Igen, mégis. Falliéres már a kamara el-

nőke volt akkor, amikor egy csaknem válópörre kihagyódó kalandjáról kezdett tudni „tout Paris”. Az apró hoteljeiről ismert Quartier de l'Europe-nak egyik kicsiny, de buján berendezett szállójában történt, hogy a képviselőház elnökét a felesége a váláshoz a francia törvények értelmében szükséges rendőri asszisztencia kíséretében „tetten érte”. Csaknem országos botrány támadt a dologból, de Fallières — bár ősz volt akkor már nemcsak a szakállá, hanem a balántéka is, még mindig megmaradt olyan nőhódítónak, hogy — vissza tudta hódítani a saját feleségét is. A válókereset elmaradt s Fallières élte tovább a vidám gascognel életet Párisban.

Két éve, bár akkor már a vidámkedvű Armand hatvanhárom éves volt, szintén sokat emlegették, ezuttal leginkább színházi körökben a nevét, Eliane de F. az egyik külvárosi színház borzalmasan rosszhangú, de csodálatosan szép termetű énekesnője indított ellene olyan pert, amelyben nem a bűnöst, hanem az — apát keresik. A rossz nyelvek azt beszélik, hogy Fallièresnek ekkor orvosszakértőkkel is volt dolga, aminek azonban — általános meglepésére és a Párisban lakó gascognelak nagy büszkeségére, — az lett a következménye, hogy Fallières a bíró elmarasztalta és tartásdíjra kötelezte.

Mind ezek mellett pedig érdekes, hogy Fallièresnek van egy fia, aki igen tehetséges ügyvéd, azonkívül van egy leánya is, aki most harmincéves és hajlama van a vallási rajongásra. Szülői csak nagynehezen tudták lebeszélteni arról a tervéről, hogy apácának menjen, férjhez pedig nem akar menni egyáltalán, bár már több kérése akadt. Fallières három unokacséséről is bőkezűen gondoskodik, úgy, hogy családja azt mondja róla, hogy a pénzzel könnyelműen bánik.

Az új elnökkel az Elyséebe vidámság és nagyszabású társasélet fog bevonulni. Sőt tán egy kis pogányság is a magánéletében nagyon hithű katolikus Loubet után. Két pogány istenség mindenestre vele megy az új elnökkel: Bacchus és Aphrodite. Az Elyséebe vidám napok várnak.

Gyermekrontó színész.

(Letartóztatott hősszerelme.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

Csanádpalota lakosságát néhány napja egy szomorúan szenzációs eset foglalkoztatja, amelynek főszereplője a néhány napig ott időzött Tolnai-féle szintársulatnak hősszerelme, aki vadállati módon élt vissza házigazdájának vendégszeretetével. A színész ma már a törvény kezeli között van. Az esetről csanádpalotai tudósítónk a következőket jelenti:

Még a múlt hetekben érkezett a községbe Tolna színigazgató társulata, melynek hősszerelme Farkas Károly Dékány Imre ittenigazdánál vett szállást. Dékány igen szívesen bánta színésszel s két hét alatt, amíg nála lakott, elhalmozta kedveskedésekkel. Meghívta ebédre, sőt gyakran egy kis aprópénzzel is kisegítette, mikor pénzzavarba jutott. A színész hazigazdájával viszonzta a házigazda előzékenységet s főleg azzal jutott a házbeliek előtt nagy kegybe, hogy a Dékány Imre öt esztendő kis leányát, Vilmát nagyon szerette, eljászott vele és mindenféleképp becázta.

Néhány nappal ezelőtt az egész Dékány-család vendéglátóba ment valahová s nem maradt más odahaza, csak a hősszerelmes és az öt esztendő kis leány. Mikor a szülők hazatértek, a kis Vilmát eszméletlen kívül találták.

Megrémülve orvost hívtak, aki életre hozta az apróságot s konstatálta, hogy az *aljas bűnténynek esett áldozatul*.

A kis Vilma arra a kérdésre, hogy ki bántotta, elbeszélte, hogy Farkas Károly volt a merénylő. A felháborodott szülők első dühükben agyon akarták ütni a vadállatias embert, aki azonban megsejdtette a dolgot és már előbb megszökött szállásadója házából. Felkutaták utána az egész községet, de a galád embert nem találták meg.

A felháborító esetről jelentést tettek a csendőrségnek, amely rövid nyomozás után kézre is kerítette Farkast, akit bekísértek a szegedi törvényszék vizsgálóbírájához, aki rögtön *vizsgálati fogságba helyezte* az állatias embert. A kis Dékány leány sérülése olyan súlyosak, hogy esetleg *életébe is kerülhet* a merénylő; ha azonban életben marad, gyógyulása előreláthatólag három hónap fog igénybe venni.

A Pomucz-örökség tárgyalása.

(A gyulai bíróság és a milliók.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

Az Amerikában elhunyt Pomucz György tábornok milliói, amelyek gazdátlanul maradtak odakünn az ujvilágban, — úgy lehet — nem sokára megtalálják a maguk igazi örököseit. Ezek tudvalevőleg *aradi* emberek, a Pomucz-család tagjai, továbbá állítólag *Lőksházy Ferenc* nagyváradi törvényszéki szolga, aki tavaly csatlakozott a reménybéli milliomosokhoz.

Mikor erről az érdekes hagyatéki ügyről először kezdtek szállongni a hírek, a közönség nagyrésze mosolyogva fogadta azokat, amint rendszerint meg szokták mosolyogni az amerikai milliós örökségeket, most azonban a hagyatéki ügy komoly jelleget kezd magára önteni s így a fejleményei annál inkább számot tarthatnak az érdeklődésre. A Pomucz-milliók dolgában már bírói intézkedés is történt. A gyulai kir. járásbíróság ugyanis *Lőksházy Ferenc* beadványára megindította a hagyatéki eljárást, miután az Amerikában elhunyt milliomos tábornok és konzul gyulai illetőségű volt és Gyuláról vándorolt ki Amerikába.

A gyulai járásbíróság ma tartotta meg a Pomucz ügyben az első hagyatéki tárgyalást, de érdemleges döntést nem hozhatott. *Lőksházy Ferenc*, aki jelen volt a tárgyaláson, elhatározta, hogy *személyesen fog Amerikába utazni* az örökség megszerzése céljából. Ezért tegnap sürgősen két havi szabadságot kért a törvényszéki elnöktől és elutazott Nagyváradra. A tárgyalás után *Aradra* jön *Lőksházy* és itt *Barabás Béla* dr. országgyűlési képviselőnek adja az ügyet, azután egyik rokenával együtt *Clevelandba utazik*, ahol az örökség ügyéről felvilágosításokat nyerhet. *Lőksházy Ferenc* utazási költségeit egy gazdag biharmegyei földesur fedezi.

Ugy értesülünk, hogy *Lőksházynak* ezt a példáját rövidesen követni fogják az aradi Pomucz-család tagjai is, akiknek egyike, *Pomucz Todor*, ismert nevű ember az aradi közönség előtt, még abból az időből, amikor gyilkossági ügybe keverték be. 1900. augusztusában történt, hogy egy *Borbély Anna* nevű fiatal vasaiónő nyujtófalával és kalapáccsal agyonütötte a Sárossy-utcában a szeretőjének az anyját, *Jembrik (Szikra) Károlynét* és letartóztatása alkalmával azt vallotta, hogy Pomucz Todor *büntetésre volt neki a gyilkosságban*. Pomuczot letartóztatták, de később *kiderült az ártatlansága* és az esküdtszéki tárgyaláson, amelyet az aradi közönség lázas érdeklődéssel kísért, az ügyész elejtette vele szemben a vádat.

Az érem harmadik oldala.

(Két kitüntetés — egy morál.)

Az ember jól gondolja meg, hogy kiknek az életét menti meg!

— Saját elméledönktől. —

Arad, január 19.

Az érem első két oldala nem tartozik ide. Arról a vezércikkben esik szó. A vezércikk pedig egy királyi kéziratról szól, amely ma jelent meg a hivatalos lapban. A királyi kézirat pedig így szól:

A Személyem körüli magyar minisztérium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztésére, *dr. Szolcsányi Hugónak*, a nagyváradi jogakadémia nyilvános rendes tanárának, két emberéletnek saját élete veszélyeztetésével történt megmentése alkalmából tanusított bátor magatartása elismerésül, az ezüst érdemkeresztet adományozom.

Kelt Bécsben, 1906. évi január hó 10 én.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

bárá Fejérváry Géza, s. k.

Két emberéletért egy ezüst-érem: bizony ez kevés. Ez az érem egyik oldala. Egy jogakadémiai tanárnak ezüst-érmét kapni, amely minden tovább szolgáló őrmesternek kijár: nem szép. Ez az érem másik oldala. Ezek után pedig idézzük Visontai Soma egy védőbeszédéből ezt az emékezetes mondatot.

— És most, uraim, nézzük az érem harmadik oldalát.

A harmadik oldal pedig ez: a jogakadémiai tanárnak *meg kellett volna nézni, hogy kiknek az életét menti meg*. Kik lehettek azok, akiknek az életét a boldogtalan jogakadémiai tanár egy királyi kitüntetés reményében megmentette. Bizonyára szármak, jelentéktelen emberek: Szabó Jánosok, Kis Péterek, Argyelán Nikolajok vagy Sztán Pávelok. Szóval ismeretlen urak, sőt — ami szintén nincs kizárva — hölgyek.

Már akkor okosabban cselekedett Hangyási Lajos, a vajdahunyadi vasúti pályafelügyelő munkások csapatvezetője, akiről a mai újságok ezt a híreket közlik:

— *Váratlan kitüntetés*. Nem mindennapi szerencse érte *Hangyási Lajost*, a vajdahunyadi vasúti pályafelügyelő munkások csapatvezetőjét. A napokban ugyanis a katonai parancsnokság negyvennyolc órai szolgálatra hívta be Hangyásit, aki egészen nekibuzult fejével jelentkezett szolgálatra. A jelentkezésnél aztán megtudta, hogy csak azért hívták be, mert kitüntetés érte. A király a vitézségi érmet adományozta Hangyásinak és az ezredparancsnok az egész ezred frontja előtt tüzte föl az őrzetű mellére a kitüntetést. A dolog eredete meglehetősen messzire nyúlik vissza. Hangyási 1898-ban szolgált s ebben az időben a Szávából kimentette, saját élete veszélyeztetésével, Jellasi vezénylő tábornok leányát, Windischg aetz menyasszonyát. Esztendőig keresték a kitüntetésül Hangyásit, akire most végre rátaláltak és stettek is átadni neki a jól megérdemelt kitüntetést.

Szóval: a jogakadémiai tanár két emberéletért is csak ezüst érdemkeresztet kapott, az utolsó kitüntetést, a pályafelügyelő pedig egyért is — vitézségi érmet, mert az egy emberélet a Jellasi tábornok leányáé volt.

Mi a két kitüntetés közös morálja? Az, hogy a jogakadémiai tanár menjen el Vajdahunyadra, Hangyási Lajos pályafelügyelő munkáscsapatvezetőhöz, s vegyen leckét az *Okoskerü életmentéséből*. És tanulja meg, hogy az életmentésnél nem a szám határoz, hanem a rang. Tudniillik nem az életmentő rangja, hanem megmentette. S ha kevesli az ezüst érdemkeresztet, várja be, amíg Beck Frigyes báró vezérkari főnök unokahuga kerül életveszedelembe. Ha azt megmenti, legalább is Szent István-rendet kap.

A király Budapestre jön? A vigasztalan helyzet.

(Fejérváry Bécsben.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 19.

Egyik könyomatos ujság azt adja hírül, hogy a király Budapestre akar jönni. A hirt természetesen rögtön lecáfolta a kormány félhivatalosa, azonban ez a cáfolat olyan erőtlen, hogy egyáltalában nem tudni, vajjon a cáfolónak van-e igaza. Mindenesetre igen fontos és a válság történetében talán döntő jelentőségű lenne ez a látogatás, amely talán meghozná a várva várt békét, melynek most ismét eloszlott még reménye is. A helyzet vigasztalanabb, mint valaha. Az abszolutizmusról, erőszakos sorozásról és adószédéről egyre sűrűbben szállonganak a hírek, amelyeknek eredetét és valóságát nem lehet ellenőrizni. Az ellenzék vezérei viszont tovább szervezik a törvényhatóságok ellenállását. Mindkét oldalon makacsul ragaszkodnak álláspontjukhoz a pártok s bár a levegőben újabb kormányválság hírei keringenek: azt, ami tényleg készül, senki sem ismeri. Béke lesz-e, vagy abszolutizmus? Nem tudni. Fejérváry ismét Bécsben van: ma ez az egyetlen konkrét és jelentős tény.

A király Budapestén.

A szövetszert ellenzék félhivatalos könyomatososa, a *Pol. Ert.* ma a következő föltűnést keltő hirt jelenti:

— Ertesülésünk szerint *Fejérváry Géza* báró miniszterelnök legutóbbi audienciáján előterjesztései nyomán rámutatott a király Budapestre utazásának nagy jelentőségére és arra, hogy ha ő felsége személyesen és Budapestén vezet a kibontakozás érdekében folytatandó tanácskozásokat, ez igen nagy hatással lenne a többség vezetőire. *Fejérváry* előterjesztéseinek ezen részére ő felsége hir szerint még nem döntött és a döntést későbbre tartotta fönn magának. Valószínű azonban, hogy a közelebbi időben a király Budapestre fog jönni.

Ezt a hirt a kormány félhivatalosa, a *Bud. Tud.* még ma este a következőképen cáfolja meg:

— Beavatott helyen a legnagyobb mértékben valószínűtlennek tartják ezt a hirt és azt mondják, hogy az uralkodó utazására semmiféle rendelkezés nem történt és a legközelebbi időben szó sincs arról, hogy a király Budapestre utazzék.

A miniszterelnök Bécsben.

Félhivatalos jelentés szerint *Fejérváry Géza* báró miniszterelnök ma délután öt órakor Bécsbe utazott, hogy résztvegyen a Burgban tartandó udvari bálon. A miniszterelnök valószínűleg külön kihallgatáson is megjelenik a király előtt.

Későbbi távirat jelenti: A király holnap délelőtt kihallgatáson fogadja a miniszterelnököt.

Politikai körökben a holnapi audienciától nem vártak fontosabb döntést.

A vigasztalan helyzet.

Egyik — nem tulságosan megbízható — budapesti esti lap írja a következőket: Bizalmas baráti körben érdekes nyilatkozatot tett *Wekerle* a koalíciós vezérek határozatlanságáról.

— Nagyon szomorú tapasztalatokat tettem — mondotta *Wekerle* — a vezérekkel való tárgyalások folyamán. Midőn kibontakozási tervemet a vezéreknek egyenként előterjesztettem, mindegyike helyeselte azt, később pedig, amikor együttesen tanácskoztam velük, mind a sarkukra álltak és hallani se akartak engedékenységről. Ugy jártam a vezérekkel, mint a zsidó a káptalannal, akinek a káptalanság minden egyes tagja megígérte a kölcsönt, de a tanácsban egy se szavazta meg.

Ilyen körülmények között persze szó se lehet arról, hogy a korona közeledjék a koalícióhoz, amelynek a kebelében különben a legnagyobb határozatlanság uralkodik. Még inkább mondható ez a kormányról, mely viszont még nem mer kikerülni a régen hirdetetett erélyesebb rendszabályokkal. Ennek egyrészt az az oka, hogy *Vörös László* és *Lukács György* miniszterek nagyon idegenkednek az erőszakoskodástól és így a kabinetben nincs meg a szükséges egyetértés az energikusabb fellépésre.

Haladópartí körökben *Bihar* miniszternek a következő mondását kolportálják:

A béketerminus e hó végével lejár. Ha addig nem lesz rend, úgy februárban már sorozunk, és adót szedünk a királyi biztosokkal. Ezt megelőzőleg természetesen az országgyűlést is feloszlatjuk.

Mindebből látható, hogy a helyzet vigasztalanabb, mint valaha. Ilyen értelmű jelentések érkeznek Bécsből is, ahol már nyíltan beszélnek arról, hogy a király a legerélyesebb intézkedésekre szánta el magát Magyarországgal szemben.

Eddig a hiraadás. Ha nem is föltétlenül igaz, de szomorú, hogy ilyen jóslatok szöbe is kerülhetnek.

Az ellentállás központi szervezése.

A vezérő bizottságnak a megyei ellentállás szervezése dolgában kiküldött albizottsága ma délután tartotta első érdemleges ülését *Apponyi Albert* gróf elnöklete alatt. Az ülésről a következő kommunikét adták ki:

A bizottság tudomásul vette a *Hadi* János gróf elnöklete alatt kiküldött albizottságnak azt a jelentést, mely szerint az albizottság beszerezte az ellentálló vármegyéből az összes szükséges adatokat és megállapította, hogy a hatalom önkénye által jogos igényeiben fenyegetett tisztviselők kártalanítására a vármegyékben eddig is összegyűlt alapon fölüll, a föladat nagyságához arányitva, nem nagy összegre van szükség, amely részint a megyei alapoknak további helyi adakozásokkal való kibővítése, részint országos tartalékalap létesítése által lesz fedezhető. Az utóbbi alaphól csak ott fogják segíyezni az ellentállást, ahol anyagi erők hiányában nem lehetett a süzségleteknek teljesen megfelelő alapot gyűjteni.

Ezután elhatározta a bizottság, hogy tagjai sorában veszi az erdélyrészi vármegyék képviselőit *Pogány Béla* hunyadmegyei és *Farkas Albert* marostordamegyei alispánt, a vármegyeyi ellentállás szervezésére pedig központi irodát nyit.

Uj főispán.

Politikai körökben elterjedt hírek szerint *Karattur Artur* dr. pancsovai ügyvédet legközelebb kinevezik Pancsova tör-

vényhatósági joggal fölrüházott város főispánjává.

Félhivatalos cáfolatok.

A félhivatalos *Bud. Tud.* éjszakai kiadása egész sereg cáfolatot közöl.

Első sorban megcáfolja azt a hirt, mintha a király Budapestre készülné, azután alaptalannak jelenti ki azokat a közleményeket, amelyek szerint *Feilitzsch* Artur báró földmívelésügyi miniszter olyan nyilatkozatot tett, hogy legközelebb abszolutisztikus idők következnenek.

Haviár Lajos kir. főmérnöknek, a gyulai államépítészeti hivatal főnökének nyugdíjaztatási ügyében azt jelenti a *Bud. Tud.*, hogy *Haviár* 1904-ben súlyos betegség miatt egy évi szabadságot kért és kapott. Ugyanekkor azért is folyamodott, hogy engedjék meg neki a magángyakorlat folytatását, de ezt a kérelmét nem teljesítették. 1905. júliusában újból három havi szabadságot kért, amit meg is kapott. December 22-én hat havi szabadságot kért, mivel azonban az orvosi vizsgálat kiderítette, hogy egy esztendőn belül sem remélhető javulás az állapotában, nyugdíjazták. A nyugdíjazás december 28-án történt, a békésmegyei installáció pedig december 30-án ment végbe s így nem felel meg a valóságnak néhány koalíciós lapnak az a hire, hogy *Haviár* Lajost azért nyugdíjazták, mert nem jelent meg *Krcsmarik* János dr. békésmegyei főispán beiktatásán.

Khuen — miniszterelnök?

Hire kelt ma, hogy *Khuen-Héderváry* Károly gróf volt kiszemelve Bécsben *Fejérváry Géza* báró utódjául. Allitól azért látogatta volna meg *Khuen Tizza* István grófot, meg akarván nyerni a maga számára a szabadelpvüpart támogatását.

Jól értesült oldalról azt állítják, hogy ez a hir minden alapot nélkülöz. Sokkal súlyosabb a politikai helyzet, semmint személyi kérdésekről lehetne beszélni akkor, amikor mindenfelé kutatják a kibontakozás módjait.

Barabás Béla dr. Ceglédén.

Január 24-én lesz évfordulója annak, hogy Ceglédnek több száz polgárból álló küldöttsége Turinban *Kossuth* Lajosnál tisztelgett. Az évforduló napján *Kossuth* Ferenc rendszerint megjelent választói körében. Ez évben betegsége miatt gátolva lévén a leutazásban, helyettesítésére és a ceglédi polgárság körébe való leutazásra *Barabás Béla* dr.-t, az országgyűlési függetlenségi-párt alelnökét kérte fel.

Kubinyi Tiszáról.

Komáromból táviratozzák: Komárom város törvényhatósági bizottsága ma *Kubinyi Géza* főispán elnöklete alatt közgyűlést tartott. A tárgysorozat második pontjához, a közgyűlési határozatoknak másodszori megsemmisítéséhez *Kubinyi* is hozzászólt. Beszédében kifejtette, hogy akkor, amikor az ellenzék 1898-ban a Bánffy-kormányt exlexbe kergette, ki kellett volna mondani az állami csődöt és a fizetéseket az egész vonalon beszüntetni. Akkor a feldühödött nép két hét alatt bizonyára lebunkózta volna az ellenzéki képviselőket. (Uriási zaj.)

Beszéde további folyamán elítélte a november 18-iki zsebkendőszavazást, me-

lyet Tisza István büneül rótt föl és elítélte Tisza legutóbbi szereplését, midőn a képviselőházban a királyi kézirat fölolvassása után felszólalt. Végül az ellenzék be-terjesztett javaslatát, hogy ne vegyék tudomásul a belügyminiszter megsemmisítését, mint törvénybeütközőt, nem bocsátotta szavazásra. A közgyűlés 22 szavazattal 20 ellenében elfogadta a városi tanács javaslatát, melynek értelmében az önkéntes adókat a város elfogadja és az állampénztárnak beszolgáltatja.

A törvényhatóságokból.

Pestvármegye székházán ismét izgalmas a hangulat. Laszberg gróf és Römer napról-napra késő estig munkálkodnak, amiből azt következtetik, hogy valami készül. Ma délben Laszberg gróf távozott a megyeházáról. Egyenesen a várba, a miniszterelnöki palotába ment. Ott volt a belügyminiszter is. Laszberg grótot a belügyminiszter és a miniszterelnök együttesen fogadta kihallgatáson.

Sepsiszentgyörgyről táviratozzák: Háromszék vármegye törvényhatósági bizottsága mai közgyűlésén egyhangulag elfogadta az állandó választmány javaslatát, amely szerint a belügyminiszternek az ellenállásra vonatkozó törvényhatósági határozatot másodszer is megsemmisítő rendeletét nem veszik tudomásul, de a törvényhatóság az alkotmány védelmében a rendelkezésre álló törvényes eszközöket kimerítvén, szabad kezet biztosít a vármegyei tisztviselőknek a miniszteri rendeletek végrehajtásában, de elvárja a törvényhatósági bizottság a vármegye közönségétől, hogy megmarad a passzív ellenállás mellett. Végül ötven tagu alkotmányvédő bizottságot választottak.

Vasuti baleset Giogovácon.

(Összeütközött vonatok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 19.

A Magyar Államvasutak aradi üzletvezetőségének területén a különböző fajtájú baleseteknek egész légiója fordult már elő az utóbbi időkben. Nem tudni, vajon a kellő gondosság és ellenőrzés hibájából-e, de szinte nap-nap után történnek az elgázolások, a pályamegrongálások, apróbb kisiklások s igazán valóságos istencsudája, hogy eddigelé valami nagyobb arányú baleset nem vonta az ország figyelmét az aradi üzletvezetőségre. Így is valószínű, hogy az illetékes körök figyelmét felkeltette ez a sok, sűrűn ismétlődő kalamitás, amelynek kell, hogy valamiféle orvosszere legyen.

Ma este a glogováci állomáson történt baleset, amely igen könnyen több emberéletbe kerülhetett volna. A 686-os számú és a 648-as számú vegyesvonatok, melyek egyike Erdély felé, a másik Arad felé igyekezett, találkozott a glogováci állomáson. Mikor a 686-os az állomásra berobogott, a másik vonat Arad felé tolatott, hogy helyet csináljon a szűk pályateszten. A tolatás azonban későn történt, mert a már meglassított 686-os számú vonat beleszaladt a másikba és feldöntötte annak mozdonyát, valamint két kocsiját is.

Az összeütközés természetesen óriási zajjal történt. A két vonat utasai a nagy megrázkódtatásra, a bezúzott ablakok csőrömpölésére és a feldöntött kocsi kocsijának hangjára megrémülve ugráltak ki a kocsikból, abban a hitben, hogy életük veszélyben van. Szerencsére azonban az összeütközés nem volt tulságo-

san veszélyes: néhány jelentéktelen zuzódáson kívül senkinek sem történt baja. A feldöntött mozdony fűtője és gépészszobájában csak leugrással tudták életüket megmenteni. A mozdonyban és a feldöntött kocsikban sem esett nagyobb kár, a pálya azonban meglehetősen megrongálódott.

Rögtön hozzáláttak az így keletkezett közlekedési akadály elhárításához, ami közel háromnegyed órai erős munka után sikerült is. Az Erdély felé menő vonatok mindazonáltal csak nagy késéssel indulhattak; a gyorsvonat például több mint egy óráig volt kénytelen indulási ideje után Aradon vesztegelni. Hét óra 14 perc helyett 8 óra 27 perckor indult.

A baleset okául a vasutnál azt említik, hogy a glogováci állomás, amelyet még az első magyar vasutak idején építettek, igen szűk és rövid, míg a vonatok mindig hosszabbak lesznek. Ma már 150 tengelyen járó vonatok közlekednek, melyek nem képesek a kurta állomáson kellő gyorsasággal mozogni.

TANÜGY.

(—) Az aradi tanítótestületek segélyalapjának t. tagjait évi közgyűlésre hívjuk össze f. hó 25 én délután 4 órára azon megjegyzéssel, hogy ezen másodizben összehívott közgyűlés tekintet nélkül a megjelenő tagok számára határozatképes. Az elnökség.

A néppárt Apponyi ellen.

(Támadás a miskolci beszéd miatt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 19.

A néppárt hivatalos lapja, az Alkotmány mai számában erősen megtámadja Apponyi Albertet miskolci beszéde miatt. A támadó cikk szószerint így hangzik:

Apponyi Albert gróf ma a miskolci függetlenségi párt nagygyűlésén mondott beszédet, melyben a békéről is nyilatkozott. A szóvetkezett ellenzékhez való tartozásunk nem akadályoz meg, sőt ösztönöz annak a kijelentésére, hogy Apponyinak mai nyilatkozatai minket egészben ki nem elégítenek.

Mindenekelőtt megállapítjuk, hogy a koalíció programjának alapelvei le vannak fektetve a feliratban. Aztán megállapítjuk, hogy Apponyi nemcsak a vezérőrbizottságnak előkelő tagja, hanem a függetlenségi pártnak is immáron egy álló esztendő óta spiritus rektora. Végül azt is kívánjuk konstatálni, hogy a homályos kijelentések korszaka már a hátunk mögött van. Ma már nem elég homályosan hangoztatni, hogy a koalíció igenis őszintén akarja a tisztességes békét s ugyanakkor igen világos szavakkal buzdítani a nemzetet az ellentállás folytatására.

Egy olyan vezértől, ha már nyilatkozik a nép előtt, a koalíció őszinte békeszeretetről, ugyanazon nép előtt, amely lelkesen bizik a koalícióban. Ma az a nép, amely nem csupán a törvényes ellentállásra kész, de a békét, a koalíció becsületes kormányrajutását is óhajtja, sőt ez utóbbit erősebben óhajtja, mint az erőmészítő ellentállást: ma ez a nép egy olyan vezér szájából, amilyen vezér Apponyi elvárhatja, hogy a koalíció, nevezetesen annak legerősebb s Apponyi szellemi vezérlete alatt álló pártja minő feltételek, minő engedmények, minő vívmányok árán hajlandó a békekötésre. Egyenként felsorolva a netán tehető engedményeket s a netán kapható vívmányokat. Ennek meg volna a hatása felfelé is. Jam proximus ardet Ucalegon.

Ha Miskolcon olyan irányban nyilatkozott volna ma Apponyi, amilyent ma itt kör-

rülvonáztunk, valószínűleg sokat használt volna a békés megoldásnak és ezáltal kétségtelenül örögbitette volna azt a tiszteletet, amelynek világszerte örvend. A buzdító és azonfelül szép szónál többet ér a megmentés lett.

Függetlenségi párti körökben ma nagy megütközéssel beszéltek a támadásról. Azt mondják, hogy a néppárttal szakítania kell a koalíciónak, mert ujabban igen gyakran töri meg a kötelező kölcsönös tiszteletet.

MULATSÁGOK.

Farsangi naptár:

Január 20. Az aradi csizmakészítő ipartársulat táncvigalma (Iparosház.) — A kispénzi voröskereszt fiókegylet táncestélye (Kaszinó.) — Táncmulatság Berzován (Nagyvendéglő.)

Január 27. A pankotai iparosok táncvigalma (Fehér Kereszt.)

Február 1. Tanítóbál (Iparosház.)

Február 3. Az aradi szegénytanulókat segélyező egyesület táncvigalma. — Az aradi iparosifjak önképző-egyletének táncvigalma (Iparosház.) — A világi önkéntes tüzoltó-egyesület táncvigalma (Magyar király.)

Február 13. Vörös kereszt bál Soborsinban (Arany szarvas.)

Március 3. Az aradi vaskereskedők és vaskereskedelmi alkalmazottak táncvigalma.

A szegény tanulók bálja.

A farsang egyik legnagyobb és legszebb bálja mindig a szegénytanulók javára rendezett mulatság volt. Ugy anyagi, mint erkölcsi siker dolgában fényes emlékei vannak.

Az előkészületekből ítélve, nagy arányú mulatság lesz az idei bál is. A közönség körében mutatkozó érdeklődést igyekszik a nagy buzgósággal munkálkodó rendezőség kielégíteni azzal, hogy egy a hangverseny, mint a mulatság művelzetes szórakozást nyújtson, de anyagilag ne terhelje meg a közönséget.

A hangverseny kiváló szereplője lesz Stromszky Sándorné Kövér Erzsike urhölgy, kit az aradiak mint művészi tehetséget régen ismernek. Budapestről jön majd le, hogy a szegénytanulók hangversenyén szerepeljen s bizonyára örvend majd közönségünk a kedves viszontlátásnak.

A hangversenyre s a mulatságra szóló jegyek ifj. Klein Mór könyvkereskedésében február hó 8-áig kaphatók. Aki előjegyeztek a jegyekre, már átveheti. A belépő jegyek ára: 6 kor., 4 kor., állóhely ára 2 kor. Karzatjegyek első sorban 6 kor., a második sorban pedig 4 kor.

HIREK.

Az ujságíró munkája.

Arad, január 19.

Egy kulturföldről nem meglepetés, ha intelligens híreket kapunk. Az intelligencia azonban, bizonyos téves eszmék legyőzésénél, még kulturföldön is ritkaság, s megérdemli, hogy egy pillanatig elmélkedjünk róla.

Lapunk olvasói is nagy érdeklődéssel kísérték az orosz-japán háboru tartama alatt azokat az általunk is közölt nagyérdékű haditudósításokat, melyeknek megszerzése nem egyszer szerzőjük életkockázatásával járt.

A szerző, Ludovic Naudeau, ezekkel a cikkeivel, melyeket a Journalnak írt, európai feltűnést keltett. S mi történt Párisban?

Nálunk az történt volna, hogy ezt az ujságírói munkát első sorban a kollégák, a Batori-kávéházban vagy a New-Yorkban, egyszerűen lebecsülték volna. Holmi kis ritkasággyűjtemé-

nyekben, melyeket rendszerint Szemléknek keresztelnek el, apró fogvicsorgatásokat rendeztek volna. A legnagyobb készséggel lebecsülni az újságírói, még oly önfeláldozó munkát, kicsi agyvelőknek adatott.

Érte-e már e honházában valaha az újságírói szép munkát elismerés? Pláne állami?

Franciaországban rendszeren kijár az elismerés. Ludovic Naudeau még Japánban van, de a becsületrendet utána küldik. — mert amit a Journalnak írt művészi cikkeivel elért: a nagy érdeklődés felkeltését, a háboru kitünő jellemzését, a viszonyok alapos megvilágítását, azt a francia hivatalos körök is készséggel elismerték, de elismerték kollégái is, nem ugatták meg, nem dobálták meg az irigység epekövével, mint nálunk szokták, a Keleten.

Ha ezt a jelenséget kiemeljük, tudjuk ugyan, hogy falra borsót hányunk, nem is meggyőzni akarunk mi valakit, hiszen ez rendszerint az egyéni karakter dolga. Csak felvilágosítani a közönséget, rámutatni a kölcsönös megbecsülés ideáljára, amelynek szép példáját adja most a francia sajtó, amikor Naudeau kitüntetésének méltatására oly megindítóan őszinte hangokat talál.

Az újságíró munkája egyébként annál becsesebb, minél nagyobb küzdelmébe kerül annak megbecsültetése. Vére, idegrendszere feláldozásával él az igazság hirdetésének. Mint politikai, kritikai, társadalmi viszonyokat fejtegető cikkek írója, egész lelkét beleteszi írásaiba, s elismerést nem várva, dolgozik laukadatlan buzgalommal. Az elismerést megtalálja lelkiismeretében. Fűtyül aztán az ugatókra!

... A kulturállamok újságírója, úgy látszik, már tovább vitte. Értékét megbecsülik, munkáját honorálják — azzal, ami a legértékesebb: a polgártársak tiszteletével.

És mi mégis bizunk abban, hogy így lesz egykor nálunk is.

— Az Aradi Közlöny nagy naptárát a kiadóhivatal ma a következő helyeken lakó előfizetőinknek küldte el: Bánhida, Bánkút, Borostyán, Fehérhát, Kötögyán, Kamarás, Kotsuba, Kornyaréva, Szudad, Nagyvárád, Repszeg, Prezest, Ravna, Sikós, Szőregb, Tamánd, Tótkomlós, Ujkigyós, Vulkán, Vinga, Vadas, Vészto.

— Lónyay grófnő és Lipót király pöre. Brüsszelből táviratozzák: Tegnap kezdte meg az itteni semmitő szék annak a pörnek tárgyalását, melyet Lónyay Stefánia grófnő és Lujza hercegnő jogán tiz hitelezőjük indított Lipót belga király ellen a Henriett királyné hagyatékában való osztozás iránt. A belga királyt az udvartartás igazgatója képviseli a pörben. Tudvalevőleg úgy a törvényszék, mint a felelőviteli forum elutasította a keresetet és érvényesnek nyilvánította a királyi párnak az 1853. augusztus havában Bécsben kötött házassági szerződését, melyben vagyonekülönzés van megállapítva. A felperesek azonban érvénytelennek tartják a szerződést, amely szerintük nem felel meg a belga polgári törvénykönyv rendelkezésének. Ha pedig a vagyonekülönítés iránti

szerződés érvénytelen, akkor Lipót és az elhalt királyné között vagyoneközösséget kell megállapítani.

— Uj helyettes üzletvezető. Stelezel Frigyesnek szegedi máv.-üzletvezetővé történt kinevezésével úrasrdsébe jött a helyettes-üzletvezetői állás, melyre a kereskedelmi miniszter Jeszenszky Odón volt budapesti üzletvezető helyettest nevezte ki. Jeszenszky most érkezett Szegedre és átvette hivatalát.

— A szerb konfliktus. Bécsből táviratozzák: A *Mittagszeitung* Belgrádból sürgönnyt közöl, mely azt jelenti, hogy a szerb kormány teljesítette az osztrák és magyar kormányoknak a szerb-bolgár vám-szerződésre vonatkozó követeléseit.

— Az aradi műbörgyár. Mint annak idején említettük, a műbörgyár érdekében a múlt hét folyamán megtartott értekezleten *Varjassy* Lajos h. polgármester kijelentette, hogy Aradváros közönsége tizenöt esztendői községi adómentességgel, ingyen telek átengedésével és egyéb tőle telhető kedvezményekkel fogja támogatni az Aradon létesítendő műbörgyárat. *Just* L. J. augsburgi gyáros, a műbörgyár alapítója, most kérvényt nyújtott be a tanácshoz, annak kijelentése végett, hogy a tanács pártoló javaslatával terjeszti majd a műbörgyár ügyét a törvényhatósági bizottság közgyűlése elé. Az alapító a napokban meg akarja kezdeni a tárgyalásokat a budapesti pénzintézetekkel és a tárgyalásokhoz van neki szüksége a kért kijelentésre. A tanács holnap tartandó ülésén foglalkozik *Just* gyáros kérvényével.

— Uj tanf. ügyelők Csanád- és Hunyadmegyékben. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszter *Grod* Vilmos csanádmegyei kir. tanfelügyelőt jelenlegi minőségében Szabvármegyébe helyezte át, s ugyanakkor *Munka* Sándor kir. segédtanfelügyelőt, a homonnai tanfelügyelői kirendeltség vezetőjét, Csanádmegyébe áthelyezte és ezen kir. tanfelügyelőség ideiglenes vezetésével megbízta. — *Dénes* Károly temesvármegyei kir. segédtanfelügyelőt pedig Hunyadvármegye kir. tanfelügyelőjévé nevezte ki a miniszter.

— Érdekes kardpárba! Budapesti tudósítónk jelenti: *Fáy* Sándor és *Sebastian* Vilmos nográdi földbirtokosok ma egy összeszólalkozásból kifolyólag kardpárba vittak a Fodor-féle vívóteremben. *Fáy* segédei *Ivánka* Oszkár és *Szokáll* István, *Sebastian* segédei *Simon* Dénes és báró *Jeszenszky* Pál voltak. A párba harc képtelenségig folyt. Vezető segéd *Ivánka* Oszkár volt. A viaskodás 24 percig tartott és egyik fél sem sebesült meg. 24 percnyi viaskodás után *Sebastian*nál konstataáltak a harc képtelenséget.

— Házasság. Szűk családi körben, feltűnést keltő nászünnepe volt tegnap Nagyvárádon. *Wertheimstein* Alfréd lovag, biharmegyei nagybirtokos leánya: *Adriem*, az ur leányvilág kiváló műveltségű, bájos alakja házasságra lépett *Ruzicska* Ottó pozsonyi pénzügyi fogalmazógyakornokkal. A polgári házasságkötésnél tanuként *Strasser* Alfréd bécsi nagybirtokos, a menyasszony sोगora és *Wertheimstein* Henrik dr. szolgabíró, a menyasszony bátyja szerepeltek. Az egyházi áldást az evangélikus templomban *Materny* Imre lelkész adta az új párnak, akik családi lakoma után külföldre utaztak.

— A román forrongás után. Temesvárról táviratozzák: A csendőrség a legnagyobb eréllyel folytatja a román parasztlakó által dugdosott löfegyverek elkobzását. Tegnap Beregszó, Románszentmihály és Gyarmatha községekben szedték össze nagy csomótöltényt és löfegyvereket, köztük negyvenöt darab vadászpuskát.

— A csehek diadala. Bécsből táviratozzák: A *Grazer Tagespost* szerint már befejeződtek azon tárgyalások, amelyeknek célja *Derschatta* és *Pacak* német, il-

letve cseh miniszternek való meghívása. Hir szerint *Gautsch* báró osztrák miniszterelnöknek tegnapi audienciája a kabinetnek ily módon való kiegészítésével van összefüggésben. Csehországi képviselők körében beszélnek, hogy a csehek megkapják a cseh hivatalos nyelvet és a második cseh egyetemet.

— A Vilmos-huszárok Krakóban. Katonai körökben érdekes hírt közlőrtának Nagyvárádon. E hír szerint a cs. és kir. 7. sz. Vilmos huszárezredet, amelynek törzse Debrecenben van s egy osztálya Nagyvárádon fekszik, felsőbb parancsra Ausztriába helyezik át. A hetes huszárokat Krakóba vezénylik s helyettük dragonyos ezredet helyeznek Debrecenbe és Nagyvárádra. A Vilmos-huszárok többször megfordultak gyakorlatok alkalmával Aradon és a környéken is.

— Stadler érsek büntetése. Szerajevóból jelentik: A kerületi hatóság Stadler érseket egy mohamedán gyermeknek önkényes megkeresztelése miatt ötszáz korona pénzbüntetésre, *Bulia* érseki titkárt pedig ugyane vétség miatt negyvennyolcórát elzárásra ítélte.

Ujabb szerajevói távirat szerint Stadler ma igen erélyes hangu levelet írt a kormánybiztoshoz, aki az ítéletet meghozta. Az érsek kijelentette a levélben, hogy a kormánybiztost nem tartja illetékesnek ebben az ügyben való bíráskodásra, — az ítéletet nem veszi tudomásul. Nem fizeti meg a pénzt, de nem is fölebbez az ítélet ellen. *Bulia* érseki titkár szintén tiltakozó levelet írt a kormánybiztosnak, akivel közölte, hogy őt csak karhatalommal vihetik Szerajevó utcáin keresztül a börtönbe.

— Az üzleti körökből. Mint már említettük, *Seidner* Rudi, a „*Seidner* B. rnat és fia” cég társ tulajdonosa, e cégből kilépett és Aradon, Szabadság tér 1. szám alatt *Seidner* Rudi cég alatt szőves alapokra fektetett, nagyobb szabásu gabonaüzletet nyitott. Az aradi előkező kereskedővilág egy igen képzett és rokonszenves fiatal taggal gyarapodott az új alapítás által. Az új cég most küldte szét első körleveleit es fizetőkörre fel fogja ölelni a gabonaüzlet minden vállját.

— Uj kamarai titkár. A kultuszminiszter elfogadta *Perjessy* Lászlónak, a szegedi felsőkereskedelmi iskola igazgatói állásáról való lemondását és már a napokban nyugdíjazni fogják. Titkári állást *Perjessy* László a szegedi kereskedelmi és iparkamara legközelebbi ülésén foglalja el hivatalosan.

— A köztársasági elnök javadalmazása. Most, hogy a francia köztársaság megválasztotta új elnökét, nem lesz érdektelen fölemlíteni, hogy mekkora javadalmazása van a francia államfőnek. A reprezentatív szerepért kap az elnök 1,200,000 frankot évenként, tehát havonként kevesebb 200,000 frankot. Lakása gyanánt rendelkezésére áll az Elysée palota és nyári lakás gyanánt az egykori különböző királyi kastélyok, mint Fontaineblau és Rambouillet; az utóbbit *Fallieres* elődei igen szerették, mert környékén jól lehetett vadászni. Azonban a reprezentatív költségek sokszor olyan horribilisok, hogy az elnök javadalmazása nem fedi azokat s a parlament időről időre külön költségeket szavaz meg neki.

— Motor a hadseregben. A hadkiegészítő parancsnokságok olyan tartalékos katonákat keresnek, akik személyszállító motorral tudnak bántani s értenek a motoros kerékpár kezeléséhez is. Ezek a tartalékosok előnyös feltételek mellett fogadtatnak fél a hadseregbe, bizonyos idejű tényleges szolgálatra. Aki motort is viszmagával, hatszoros fizetést kap. Jelentkezni február végéig lehet.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 19.

Amerika 5% magasabb. Kínálat és vételkedv mérsékelt. Elkelt 10.000 métermáza buza változatlan áron. Az árak 100 kilonként számítva:

Buza 1906. áprillisa	17.10—17.12
Rozs 1906. áprillisa	14.—14.02
Zab 1906. áprillisa	14.62—14.74
Tengeri 1906. májusra	13.80—13.82
Uj őszi buza 1906-ra	16.86—16.88

Buza 1906. áprillisa	17.12—17.14
Rozs 1906. áprillisa	14.—14.02
Zab 1906. áprillisa	14.62—14.84
Tengeri 1906. májusra	13.84—13.86
Uj őszi buza 1906-ra	16.90—16.92

Irányzat szilárd.

Zárul 5 órákor.

Csehszlovák hitelrészvény	874.75
Magyar hitelrészvény	791.50
Leasingbank részvény	506.50
Rima-Murányi vasút részvény	527.—
Csehszlovák-magyar áruszállítási részvény	66.—
Köszöni vasút	589.—
Városi villamos vasút részvény	325.—
Erzsébet szanatórium sorsjegy pénzben	10.75
Erzsébet szanatórium sorsjegy árban	12.—

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Január 19. —

Magyar elbrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 127—129 fillérig; öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 132—134 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilogramm terjedő súlyban 130—131 fillérig; fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 128—131 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 126—127 fillérig; közép páronként 240—260 kilogramm terjedő súlyban 123—124 fillérig; könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 120—121 fillérig.

Sertéselbrendű: Január 16. napján volt készlet 34,177 darab, január 17. napján felhajtott 2594 darab, január 17. napján elszállított 2114 darab, január 18. napján maradt készlet 35,017 darab.

CSARNOK.

Késői megtérés.

Irtá: M.-Lakatos Ilka.

(Végső.)

Ugy-e nincs többé, skinek jóságos, szelíd hangodon beszélnél, arról a nagy, szent Szeretetről, aki ma szállt alá a menyből erre a szennyes, bűnös földre, mind akinek néma áhitattal rád függesztett tekintetéből meleg vonzó dás, édes tisztaságot olvashatnál ki? Elment, ott hagyott! Csak egy, egyetlen egy maradt meg számodra: — A beteg szív meggyógyítója — a ma született, akit én nyomorult lény nem egyszer, de léha, bűnös életem minden muló percével keresztre feszítettem.

Hideg borzongás járta át a szinte öntudatlanul tova botorkáló nő testét. Tagjaira fáradtság nehezedett, de meglátva egy előtte haladó öreg parasztot, egy gondolatától megkapatva utána sietett és megszólította azt.

— Mondja bácsi, mi a neve annak a falunak, a melyeknek a tornya itt a közelben látszik.

Amaz csodálkozó szemekkel méregeti végig a drága ruhákba öltözött, látványos kalapu, gyalogos dómát.

— Hát e bizony Csér vóna, kérem-tiszteséggel, feleli az öreg, de a hangja, mintha csak azt kérdezné, — hogy ilyen finom, úri kisasszonynak mi keresete lehet karácsony első délelőttjén a hóval fedett, járatlan uton.

De feleletre hiába várt, mert a kérdező már elfordult tőle, s keblére szoritott kezekkel, szent áhitattal néz arra a bádorgó, egyszerű falusi torsnyra, amely a közelből int felé — és egy halk sietős köszönetet mondva megy

tovább, egyre közelebb és közelebb jutva a rég nem látott, kedves otthonhoz.

A haragszó rég elhallgatott, de ő most már tudja az utat s ujult erővel megy előre.

Vig, zajos élet, szánkázás és a különös véghez ért „jó tréfa”, mind, mind elfeledve s ő végre ott áll a jól ismert templom sővénykerítése mellett, fáradtan kapaszkodva egy akácfa lehajló, fagyos ágába.

És ott benn szól az ének, édes biztatás-ként jut el hozzá: „A megtérő bűnösnek kedveztél”.

— Hát nekem nem is kedveztél? Én is megtérő bűnös gyermeked vagyok.

Oda lép nesztelenül az ajtóhoz; még egyszer visszatekint az utra, melyen jött. Leiki szemével látja az üresen maradt szánt, az ljeften hűledező kocsi, a vendégváró, léha embert és még sok mindenféle zavaros képet a közelmúltból, melyeknek ő ebben a pillanatban örökre bucsút mond és lelkét megszabadítva cifra, értéktelen bilincséből belép az Isten házába, hogy biztatást és bocsánatot találjon.

De hátra huzódik, most még nem akar, nem mer mutatkozni festett arcával azok előtt, akiknek az imént hirdette a lelkipásztor az ő bűneiknek bocsánatát, melyet megad az Úr minden ő benne igazán hívőnek. Azokat már fehérre mosta a bárány vére.

Lassanként oszlanı kezdett a gyülekezet, de ő még mindig ott huzódik meg az egyik pad mellett. Lelke az alatt a pár perc alatt, míg a templomba belépett, a változások egész sorozatán ment keresztül. Míg a félénk, megtört nő alig merte kezét a templomajtó kilincseire is tenni, addig a megtért, a bocsánatért esdő érezte, mint tölti el lelkét egy csodás, hatalmas erő s mikor távozni készült, akkor már a megnyugvás édes érzése visszahangoztatta bensőjében az éneket: „A megtérő bűnösnek kedveztél”.

Mikor látta, hogy egyedül maradt, felállt s mint évekkel ezelőtt az aranyhajú csöpp Lidi-ke — örömtől ropogó, tiszta szívvel hagyta el az Isten házát, hogy az édeshez siessen, akinek most majd ő fogja elmondani, hogy a mai napon leszállt a földre a Szeretet, amely még azt is fölemeli, aki még oly mélyre süllyedt.

— Haza az édeshez és meg . . .

— De előbb még más másfél viz az útja. Nem messze, a haza vezető út jobb oldalán van a temető, ott alszik csendes magányban egy jóságos öreg ember, az ő apja. Attól kell első sorban bocsánatot kérnie, aki mikor érezte, hogy egyedül fogja hagyni kis családját, arra kérte a serdülő, mosolygós szemű Lidit, hogy legyen szerető, gondos leánya, öreg, megtört anyjának. Apója ha beteg, vigasztalja ha bánatos és főképpen ossza meg vele a mindennapi élet nehéz terhét. És ő mindent, mindent megígért. — Aztán mindent szép lassacskán — elfeledett, úgy mint az már a mai világban szokás.

Ugyan kinek is juthat az eszébe, hogy egyszer valamit nagyon erős elhatározással megígért. A pillanat bátása volt csak! Az adott szó elhangzik, mert a szív lelkesül, de hogy lelkesedésének tárgya oly gyorsan őt új és új alakot, ki tehet róla.

Egy ideig őt is büszke önértéssel tölté el az a tudat, hogy reá egy nagy, szent feladat bízott. Annak a nagysága azonban mindinkább törpülni kezdett szemel előtt, míg végre úgy össze zsugorodott, hogy a könnyelműség csalóka, színes képei örökre elfedték előle.

Örökre? Oh nem! Egy ezüst csengésű harang imára hivo szava szétoszlatta a tarka, színes ködöt s most teljes fenségében és nagyságában áll szemel előtt a cél: egy sóvárgó, reménykedő édesanya álmának megvalósítása.

— Csak néhány perc és én ott leszek nálad. Ismét simogathatód a puha, selymes hajamat s majd újra egy áhitatos szempár lesi ajkaidról a beszédet.

Ni, ni, már messziről intenek felém üdvözlélet a szomorú fagyos ágai. Együtt ültettük mi azt „édes” és együtt fogunk majd alatta imádkozni, ugyebár?

De istenem mi az, hisz ott, . . . ott két fejta közül integet felém a szomorú fűzfa és . . . Nem, nem lehet az, hiszen te Uram „a megtérő bűnösnek kedveztél”, megtisztítottál a szennytől, megerősítettél az én lelkemet és most . . . Vagy csak azért? Ugy-e azért, hogy képes legyek megállani ez előtt a néma, rideg fejta előtt és leolvasni róla az én édes, jó anyám áldott nevét?

— Es ti most alusztok csendesen? Vagy reám vártok? Látjátok, eddig nem jöhöttem, de most már fehér vagyok és tiszta mint a hó, amely puha szemfedőként borul reátok. Most itt vagyok én is és tudom, hogy ti megbocsátok nekem, hisz’ ma van a béke és szeretet ünnepe. Olyan jó itt megnyugodni nálatok, oda hajtani fejemet a szomorú fűz tövére és elaludni a lassan hulló fehér szemfedő alatt örökre . . .

IDEGENEK ARADON.

— Január 19. —

Fehér Kereszt szálloda. Geiger Miksa utazó Budapest — Wein Mihály utazó Budapest. — Kremer Vilmos utazó Budapest. — Weisz József utazó Budapest. — Kronisz Gábor utazó Budapest. — Goldner Samu utazó Budapest. — Suhonek Vince utazó Temesvár — Rosenfeld József lókereskedő Leipzig. — Weber Vilmos utazó Bécs. — Eckstein Arnold utazó Budapest. — Heisler Jakab utazó Szabadka. — Kun Albert utazó Budapest. — Luza József ezredorvos Nagyvárad. — Lukacs Gyula magánzó Nagyvárad.

Központi szálloda. Grünhut Emil magánmérnök Budapest. — Spitzer Henrik utazó Budapest. — Barher Miksa utazó Bécs. — Peszerek József utazó Bécs. — Kain Rezső utazó Nagyvárad. — Prohászka N. malomtulajdonos Nagyszentmiklós. — Fodor S. kárbeszélő Budapest. — Kelemen Zsigmond kereskedő Budapest.

Vas szálloda Klein Mór utazó Budapest. — Kohn Lajos utazó Budapest. — Feik Ferenc utazó Budapest. — Kutasi Dávid utazó Budapest. — Steiger Géza utazó Budapest. — Hoffer Imre utazó Budapest. — Blatt Mór utazó Budapest. — Kemény Manó utazó Budapest. — Sandor Elek utazó Budapest. — Adler Erneszt utazó Budapest. — Steinhart Mór utazó Bécs. — Steiner József utazó Budapest. — Spitz Viktor utazó Bécs. — Seres Lajos utazó Budapest. — Szabó Imre utazó Budapest. — Iritz Henrik utazó Budapest.

Nádor szálloda. Menyhárt Gáspár és leánya Gyula. — Elekes József fakereskedő Nagyvárad. — Kardos Ignác kereskedő Mezőhegyes. — Garai Ignác utazó Budapest. — Kruszor Dezső gazdatiszt Dombiratos. — Illic Kornél kereskedő Budapest. — Utlványi Adorján dohánybevaltó hivatalnok Kolozsvár. — Hollak János birtokos Acsva. — Demkó János urad. tisztviselő Nagyhalmagy. — Moga Béla fakereskedő Brezan (Románia). — Ifj. Miksa Béla gazdatiszt Kunagota. — Dorogi Antanik jegyzőné Aimas-Kamaras. — Davidovics Jakab utazó Bécs.

Nemzeti Színház.

Bérlet 105. sz.

Páratlan.

Szombaton, 1906. évi január hó 20-án:

A parasztszivek.

Bredeti népszínmű 3 felvonásban. Irták: Dr. Balassa Armin és K.-Szalóki Elemér.

SZEMÉLYEK:

Fonyó István	Várnai Jenő.	Csuzi Péter	Kulcsár P.
Andriá, rokona	Hunyadi J.	Gajdos Vera	Benkőné P.
Özv. Barczáné	Bácsné.	Márton	Borbély S.
Gyuri, fia	Kesztler Ede.	Nyujtó	Mariházi M.
Zsófi, cseléd	Novák Irén.	Ferke	Ujj Kálmán.

Kezdete este 7 és fél órákor.

Tüdőbetegségek, hurutok, számar-köhögés, skrofulozis, influenza

ellen számtalan tanár és orvos által naponta ajánva.

Mindenkinek értéktelen utazásokat is kínálnak, kérjen mindenkor „Roche” eredeti csomagolást.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Sváj). 3829

Sirolin

Ennek az édesgyökér és a kókuszdió, magadit a köhögést, vándorlót, ajkát izmokat.

„Roche”

Magható orvos rendelésre a gyógyszerháza-ban. — Ám tregantini 4—6 óraon.

675—1906

Hirdetmény.

A gazdasági munkás és cseléd-segélypénztári hozzájárulási díj kivétési lajstrom az 1900. évi XVI. t.c.z. végrehajtása tárgyában kelt m. kir. földművelésügyi miniszteri 11000—1904 sz. rendelet 7. § a értelmében azon czéliből tétetik folyó 1906. évi január hó 15 én kezdődő 8 napl közszemlére az adóügy osztály 1 sz helyiségében, hogy azt ez idő alatt mindenki betekinthetvén a kivetés elleni esetleges kifogásait 15 nap alatt a polgármesteri hivatalba beadandó fellebbezésben megtehesse.

Arad, 1906 évi január hó 18.

A városi tanács

TITKOS

betegségek ellen legjobb szer a

„TRIAS“

2—3 napi befecskendezéssel a folyást utóba és fájdalom nélkül felelősség mellett megszünteti. A legrégibb s legelhanyagoltabb folyásbau szenvedők is biztos gyógyulást remélhetnek. Férfiaknak kor. 2.72, nőknek 3 kor. 54 fill, beküldése után bérmentve küldetik. Fecskendők külön 1 korona. Raktár Aradon Földes Kelemen gyógyszerárában, Deák Ferencz-utca 11. sz. és a legtöbb vidéki gyógyszerárában. 3839

MÜHLE VILMOS

cs. és kir. udvari szállító

Temesvár.

Virágkereskedés.
Mag- és növénykereskedés.
Nagybani tenyészetek virágok, magvak, fák stb.-ből
Kivitelre.

A legdivatosabb csokrok és koszorukat friss élővirágból.
A legjobb magvakat és virághagymákat.
A legszebb virágokat, növényeket, rózsákat.
A legnemesebb fákat és csemetéket.

95

Mindent saját nagytenyészetéből.

Postakötegek magvakkal 5 koronán felül bérmentve.

Mühle „Tanácsadója“ vevőknek ingyen.

Pompás kiállítású főárjegyzék vevőknek kívánatra.

Az 1902. évi versenzt ipar és gazdasági kiállításon és az 1901. évi mákói ipar és gazdasági kiállításon a nagy díszoklevéllel kitüntetve.

WEGENSTEIN C. L.

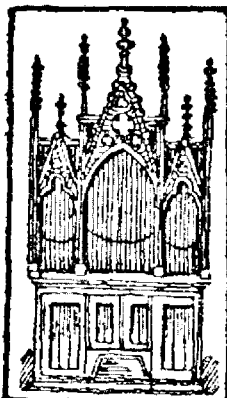
ELSŐ DÉLMAGYARORSZÁGI

ORGONA-ÉPÍTŐ MUINTÉZET (villamos üzemre berend.)
TEMESVÁROTT.

Szállít kitűnő, legújabb rendszer szerint készített

pneumatikus orgonákat

bármily nagyságban a legolcsóbb árak mellett.

Javítások, átalakítások és hangolások átvételnek, olcsón és kitűnő szakértelemmel eszközöltnék.

Bővebbi felvilágosítással és költségvetéssel szívesen szolgálunk.

Az 1896. évi kiállításon a nagy millenniumi éremmel kitüntetve.

Az országban a legnagyobb aranybánya vidékén egy 15 év óta fenálló

órás és ékszerüzlet

nagyobb vállalat miatt

eladó,

árakészlettel vagy anélkül

Czim a kiadóhivatalban. 265

Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy a jóhírnevű elsőrangú

vaspénztár és pánczélszekrény gyártól

„Becher és Hildesheim Bécs“

a kizárólagos képviselőtet átvettem.

A nagyérdemű közönség kényelmére minta pénzszekrényeket raktáron tartok és használt pénzszekrényeket becserélek; használt szekrények állandóan vannak raktáron.

Kérem a nagyérdemű közönséget bizalommal hozzam fordulni. 2939

Maradok mély tisztelettel

Pollak Arnold,
szállító.

Czukorrépa

takarmányozásra, nagyobb mennyiségben míg a készlet tart, akár waggononkint Kurtics állomáson, akár kisebb mennyiségben a helyszínén Iratoson hidmérlegelve,

eladó.

Bővebbet 154

Hámory gazdaság

Arad,

Telephon 229.

Farsangi ujdonságok!

Leltár — előtt

egész január folyamán, leltárunk befejeztéig különböző kiselejtezett árukat rendkívüli olcsó árban árusítunk! 171

Rosenblüh H. és Társa.

Rendkívüli olcsó árban a következő cikkek kerülnek eladásra:

- Párszáz szőnyeg-maradék, prima Tapestry
rendes forgalmi ára 2 frt, 2 frt 20 kr.
most 1 frt 40 kr.
- Másodrendű Tapestry most 1 frt 20 kr.
- Prima Kidderminster, 90 cm. széles, rendes forgalmi ára 2 frt 25 kr.
most 1 frt 40 kr.
- Ruhaszövet maradékok az utolsó idényből félárban.
- Fehérnemű, egyes darabok, hibátlan áru, rendkívül leszállított árban.
- Asztalnemű, egyes abroszok, szalvéták és rendkívüli alkalom színes kávé garnitúrákban.
- Egy 6 személyes duqlaszéles ajour 6 asztalkendővel 3 frt 75 kr.
- Az árengedmények 25—50%-ig vannak leszámítva.

a s a n g i u j d o n s á g o k !

Báti legyezők, belepők, virágok.

Báti legyezők, belepők, virágok.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakozásánál kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések díjre szenteltek.

Felvilágosításokat teljesen ingyen ad és hirdetések felvételére a kiadó hivatala: József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Ezen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűvel 8 fillér. — Cseledek kereső vagy cseledek ajánlkozó apró hirdetés 20 szög 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50-60 fillért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárulási helyein.

A k i n e k

ismerettség híján

házastársra,
nevelőre,
üzletvezetőre,
könyvelőre,
segédre,
tanácsra,
gazdatisztra,
kulcsárra,
vinczellőre,
körtészre.

kulcsárnőre,
gazdasszonyra,
szakácsnőre,
szobaleányra,
házi- vagy
irodaszolgára,
pénzbeszedőre,
házmesterre,
stb.-re
van szükség

A k i

eladni kíván

butort,
zongorát,
bort,
gyümölcsöt,
gabonát,

üzletet,
műhelyt,
lakást stb.,
vagy

A k i

bérbérendni kíván

birskot,
házat
vadászterfő-
lelet,

halászatot,
telket,
kocsit,
lovat,

A k i

mindenestől vétel vagy bérbérendés céljából keresi;

A k i

valamely állást betölteni kíván: legbiztosabban ér cselt, ha az

„ARADI KÖZLÖNY”

kis hirdetési

rovatát használja.

3 csinosan butorozott

szoba külön-külön bejárattal Zoltán-utca 2 ik szám alatt azonnal kiadó. 119

Kerestetik

5 szobás utcái lakás kerttel, május hó 1-től. Bővebbet a kiadóhivatalban. 167

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős papírból egész vászon kötésben bőr sarokkal 500 oldal tartalommal 24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fia. Könyv és papirkereskedés. 236

Nagymennyiségű plépánt

eladó az Aradi Nyomda Részvénytársaságnál.

Munkácsy-utca 4. sz. házban

egy 5 szobás lakás, istállóval vagy anélkül azonnal, esetleg május 1-től kiadó. Tökölly-tér 4. sz. házban emeleti utcái 4 szobás lakás május hó 1-re kiadó. Értekezhetni a tulajdonosnál, Munkácsy-utca 5. szám alatt. Telefon 426. sz. 175

Építetők szíves figyelmébe!

Lenkey Antal képesített kőműves mester, építési vállalkozó. Építési iroda Aradon, Szekeres-utca 4. szám. Elvállalok minden e szakmába vágó kőműves és elhelyező munkát, ugymint bérházak, magánépületek, nyaralók felelőit barmely styl szerint helyben és vidéken, továbbá magtárak, istállók stb. felelőit és szakszerű be- rendezését, ugyszintén régi épületek átalakítását, új homlokzatok készítését és mindennemű cement beton burkolatokat jóitalás mellett. Tervekkel, költségvetéssel kívánat ra készséggel szolgálok. 2992

Kiváló tisztelettel

Lenkey Antal.

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Jegygyűrűk!

és mindennemű ékszerek 14 karatos aranyból és finom ezüstsől, ugyszintén arany, ezüst, orosz tulazüst és mindennemű fém és inga, fiai, ébresztő órák rendkívül nagy választékban, olcsó árak mellett kaphatók

IGAZ SÁNDOR

mű-órás és ékszerész

Arad, Szabadság-tér.

Simonyi-utca sarkán,
régli színház épület. 934

Kiadó

az Erzsébet királyné-körút 13. sz. házban egy három szoba és hozzá- tartozókból álló utcái lakás 1906 február hó 1-től. Bővebbet: Bánfi Sándor zárgondnoknál. 186

275—1905. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VI. ker. kir. járásbíró ságnak 1905. évi Sp IX. 2037/8. számú végzése következtében Dr. Halom D. zso ügyvéd által képviselt Horváth Sándor és Fia budapesti cég javára, Hercz Dranka György világi lakos ellen 89 korona 50 fillér s járuléka erejéig 1905. évi december hó 6 án fogatosított ki-élegítési végrehajtás útján le és felülfoglalt és 650 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: sertések, száma és gépek nyilvános árverésen el- adatnak.

Mely árverésnek a világi kir. járásbíró, 1905. évi V. 414/2. számú végzése folytán 89 koroná 50 fillér tőkekövetelés, ennek 1905. évi szeptember hó 12 napjatól járó 5% kamatai, stb. és eddig összesen 46 kor. 60 fillérben bíróság már megállapított költéségek erejéig Világos községben, végrehajtást szenvedett házában leendő eszközzésére 1906 évi január hó 22 ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezen neli oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. törvény cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t. cz. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Világos, 1906. évi január hó 7. napján.

Thuránszky Sándor,
kir. bír. végrehajtó.

161

8—1906. g. sz.

Árverési hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a Baross-paiki kioszknak folyó évi január hó 1-től számított 3 évre való bérbérendés iránt folyó évi január hó 22-én d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási-ár: 1596 korona évi bér.

Bánatpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal.

Az írásbeli ajánlatok lezárta a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be, s csak akkor vétetnek figyelembe, ha azokhoz a bánatpénz mellékelve van, s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok urnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági székének 1906. évi január hó 2-én tartott üléséből.

Kiadta:

Dr. Angel, s. k.
ajjegyző.

Magyar királyi államvasutak.

246368—1905. szám.

Pályázati hirdetmény.

Alulírott igazgatóság a magyar királyi államvasutak vonalain az 1906. és illetve az 1907. és 1908. évben tájféltelítés céljaira szükséges, évenként mintegy 8165 q. sósav, 10000 q. neutralis olaj, valamint a szükségait, évenként mintegy 410000 drb. tájféltelítő szeg szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A különleges feltételeket tartalmazó ajánlati űrlapok, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módzatokat tartalmazó ajánlati felhívás az alulírott igazgatóság anyag és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrassy ut 78. sz. II. em. 40. szjtó sz.) megtekinthető és ugyanott díjtalanul kapható.

A szabályszerűen kiállított egy koronás magyar kir. okmánybéllyel ellátott ajánlatok, — a 60 filleres bélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt, lepecsételve legkésőbb 1906. évi január hó 23 án déli 12 óráig a fentemlített szakosztálynál benyújtandók, vagy pedig posta útján oda küldendők és a boríték ezzel a külczimmel látandó el:

„Ajánlat 246368/905. számhoz.”

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó anyagok értékének 5%-a legkésőbb 1906. évi január hó 23-ének déli 12 órájáig a magyar királyi államvasutak központi főpénztáránál (Budapest, VI. ker., Andrassy ut 75. sz. földszint) akár készpénzben, akár állami letetekre alkalmas értékpapirokban leteendő.

Bánatpénz nélküli és később benyújtott, valamint olyan ajánlatok, melyek nem az előírt módon tételnek, vagy a melyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyújtatnak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1906. évi december hóban.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága.

(Utánnyomtatás nem érvényesül.)

Óh jaj!

Megfojt ez az átkozott köhögés!

Köhögés, rekedtség és elnyálkásodás ellen gyors és biztos hatásúak

Égger mellpasztillái,

az étvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.

Doboza 1 korona és 2 korona.

Próbadohoz 50 fillér.

Fő- és szétküldéssel raktár:

„N Á D O R”

GYÓGYSZERTÁR

Budapest, VI., Váci-körút 17.

Éljen!

Égger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Berger Gyula, Földes Kelemen, Hajós Árpád, Khudy József, Krebsz Géza Ring Lajos, Rozsnyay Mátyas özv., Hauer Lajos, Vojtek Eálman gyógyszerárakban, Vojtek és Weisz drogoistáknál.

Győrökön: Masznyik Dániel gyógyszerárakban.
Magy.-Pécskán: Mike József gyógyszerárakban.
Ó-Pécskán: Rokozin János gyógyszerárakban.
Simándon: Csiky Lukács gyógyszerárakban.
Szikszón: Fűredy Ede gyógyszerárakban.

3641

ARADI IPAR- ÉS NÉPBANK.

Meghívás!

Az „Aradi Ipar- és Népbank”

t. részvényeseit

a folyó évi február hó 4-én délelőtt ½ 11 órakor az intézet I. emeleti tanács-
termében tartandó

XXXVI. rendes évi közgyűlésére

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1905. évi zárszámadások megvizsgálása, a mérleg megállapítása, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Az intézeti elnök, 1 igazgatósági és 2 választmányi tag választása 1 évre.
4. Előterjesztés az alaptőke felemelésére.
5. Előterjesztés az alapszabályok módosítása tárgyában.

174

Azon tisztelt részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 69. §-a értelmében részvényeiket 1906. évi február hó 3-ikáig az intézet pénztáránál tértívny ellenében letenni sziveskedjenek.
Arad, 1906. évi január hó 20-án.

Az igazgatóság.

ARADI ELSŐ TAKARÉKPÉNZTÁR.

Meghívás

az „Aradi Első Takarékpénztár”

részvényeseinek

vasárnap, 1906. évi január hó 28-án délelőtt 10 órakor

az intézet üléstermében (Atzél Péter-utca 1. szám) tartandó

65-ik rendes évi közgyűlésére.

Tárgysorozat:

1. Elnöki intézkedés az alapszabályok 28. §-a értelmében.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentésének, valamint az 1905. évi zárszámadások előterjesztése, a mérleg megállapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal s az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.
3. Az alapszabályok 29. §-ának rendelkezése szerint:
 - a) a társulati elnöknek,
 - b) 6 igazgatónak,
 - c) 3 felügyelő-bizottsági rendes és egy póttagnak,
 - d) 16 bíráló-bizottsági tagnak és
 - e) 28 igazgató-választmányi tagnak három évre történő megválasztása.
4. Netaláni indítványok. (Alapszabályok 23. §-a.)

107

Az alapszabályok 16. §-ának értelmében szavazati joggal bíró t. cz. részvényesek, valamint ezek alapszabályszerű képviselői felkéretnek, hogy részvényeiket, vagy az ezekről szóló köz- vagy hitelintézeti letéti igazolványaikat, a képviselők pedig ezenkívül meghatalmazásaikat 1906. évi január hó 27-ig az intézeti főpénztárnál nyerendő elismervény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

Aradi Első Takarékpénztár.

Vagyon.

Mérleg-számla 1905. évről.

Teher.

	Összeg					Összeg			
	Korona	fill.	Korona	fill.		Korona	fill.	Korona	fill.
Pénztár-készlet			711,352	37	Részvénytőke*)			720,000	—
Váltó-tárcza			13,565,462	11	Tartalék-alap*)			1,447,572	87
Jelzálog-kölcsönök			3,117,193	—	Házérték csökkenési tartalék-alap			40,263	61
Amortisationalis záloglevél-kölcsönök			2,435,318	19	Nyugdíj-alap*)... ..			170,000	—
Előlegek értékpapírokra... ..			109,803	—	Részvényesek befizetései			796,250	—
Folyó számlai előlegek értékpapírokra és bekebelezett kötvényekre			3,019,822	09	Betétek	13,028,831	32		
Előlegek árúkra			186,662	45	Betétek folyó- és check-számlán ...	2,011,049	89	15,039,881	21
Máspénzüzeteknél elhelyezett tőkék			982,833	82	Magyar takarékpénztárak központi jelzálogbankjára átruházott jelzálog-kölcsönök			792,571	82
Tulajdon ingatlanok:					Visszleszámított váltók			4,464,929	42
Deák Ferencz utcai 42. sz. ház ...	307,758	32			Hitelezők			2,127,361	18
Atzél Péter utcai 1. sz. ház	240,000	—			Hátralékos tőke kamat-adó			22,222	71
Ferdinánd-utcai 1. sz. ház	58,800	—	606,558	32	Előre felvett kamatok			124,891	50
Tulajdon állam és értékpapírok:					Nyereség egyenleg:				
694,100 K. n. 6. 4 ^o / _o Magy. korona járadék... .. á K. 95.—	659,395	—			E.óvitel 1904. évről	25,000	—		
94,000 K. n. 6. 4 ¹ / ₂ ^o / _o Magy. agrár és jár. bk. zálogl. á K. 100.—	94,000	—			1905. évi tiszta nyereség... ..	258,086	21	283,086	21
280,000 K. n. 6. 4 ^o / _o Magy. tp. közp. jelz. bk. zálogl. á K. 97.—	271,600	—							
62,100 K. n. 6. 4 ¹ / ₂ ^o / _o Magy. tp. közp. jelz. bk. zálogl. á K. 100.—	62,100	—							
8,000 K. n. 6. 4. 2 ^o / _o Egyes. járad. kötv. ezüstben á K. 100.—	8,000	—							
8,000 K. n. 6. 1860-iki Államsorsjegy á K. 135.—	10,800	—							
5,000 K. n. 6. Magyar földteherm. kötv. á K. 97.—	4,850	—							
60 drb. Magyar tp. közp. jelzálogbank részv. á K. 1050.—	63,000	—							
95 drb. Aradi és csanádi egyesült vasuti részv. á K. 200.—	19,000	—							
283 drb. Aradi vízvezetéki művek régi részv. á K. 200.—	56,600	—							
Különféle záloglevelek, részvények és sorsjegyek	14,488	50	1,263,833	50					
Leltár álladék... ..	16,272	43							
leírás	2,272	43	14,000	—					
Hátralékos kamatok			16,391	68					
			26,029,030	53				26,029,030	53

*) Az intézet különféle alapjai a tőke felemelés folytán következőképen alakultak:
 Részvénytőke 1,080,000.— K.
 Tartalék-alap 2,000,000.— K.
 Rendkívüli tartalék-alap: kb. 260,000.— K.
 Tisztviselők nyugdíj-alapja 200,000.— K.
 Házérték csökkenési t. alap 40,000.— K.

Aradon, 1905. évi december hó 31-én.

Ottenberg Tivadar, s. k.
vezérigazgató.

Eckhart Ede, s. k.
titkár és czégszervező.

Laczay Gyula, s. k.
főkönyvelő.

Andrényi, s. k. **Domány**, s. k. **Hánn**, s. k. **Parecz**, s. k. **Schuster**, s. k. **Tedeschi**, s. k.
igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató. igazgató.

Jelen mérleget a fő- és mellékkönyvekkel, valamint a leltárakkal összeegyeztettük és mindent helyesnek és tökéletesen rendben levőnek találtunk. — Aradon, 1906. évi január hó 11-én.

Braun Mór, s. k.
fel. biz. tag.

Dániel Kálmán, s. k.
fel. biz. elnök.

Maresch Gyula, s. k.
fel. biz. tag.

Az „Aradi Első Takarékpénztár“ 65-ik rendes évi közgyűléséhez intézett felügyelő-bizottsági jelentés.

Tisztelt közgyűlés!

A kereskedelmi törvény 195. §-ában és az intézeti alapszabályokban megállapított kötelességünknek megfelelőleg a lefolyt 1905-ik üzletévre vonatkozó jelentésünket van szerencsénk a következőkben betérjeszteni.

Az intézeti ügykezelést a lefolyt 1905. év folyamán rendszeresen ellenőriztük s az ezen irányban kifejtett működésünk alapján megállapíthatjuk, hogy az intézeti ügykezelés minden ágában példás rend és teljes pontosság uralkodik.

1905. évi december hó 30-án megkezdtük a vagyonnak leltári felvételét, mely behatóan és lelkiismeretesen teljesített eljárásunk folytán azon meggyőződést szereztük, hogy a mérleg-számlára felvezetett értékek megvannak és szabályszerűen kezeltetnek.

Az igazgatóság által elénk terjesztett 1905. évi mérleget, valamint a veszteség- és nyereség-számlát, a kifogástalanul vezetett és szabályszerűen lezárt könyvek, továbbá az általunk tételenként megvizsgált kimutatások, leltárak, zárszámadások és a kapcsolatos okmányok alapján helyesnek és mindenben a valóra megfelelőnek találtuk.

Ezek után a magunk részéről is elfogadjuk és elfogadásra ajánljuk az igazgatóságnak betérjesztett jelentésében a **283,086 korona 21 fillér** tiszta nyereség hováfordítása iránti javaslatát.

Az előadottak alapján tisztelettel kérjük a t. közgyűlést, hogy a lefolyt 1905-ik üzletévre nézve úgy az igazgatóságnak, valamint az alólírt felügyelő-bizottságnak a felmentvényt megadni sziveskedjék.

Kelt Aradon, 1906. évi január hó 11-én.

A felügyelő-bizottság:

Braun Mór, s. k.

Dániel Kálmán, s. k.

Maresch Gyula, s. k.

fel. biz. tag.